

וטהר לבנו

חידושים וחידושים

ויקהל

נתרם ע"י בן דודי היקר מלייקווד ארה"ב

בנימין יהודה הלוי פרז'נסקי

שהקב"ה יתן לו שפע פרנסה טובה וברכה בכל

ושיהיה לזכות כל "בני הערובה" שישוחררו בקרוב
ולהחלמת "כל הפצועים" בארץ ישראל אמן

ד"ר צ'ארלס קאפלאן ז"ל מנצחון אהבתו כי בספי מיהודי מאוס כי נאמן אמיץ ומצומט וזאת
לאימנו הגורו מצנוח המחורט גאיטאן גהצבת טוניה נל האופיה ה
בייקעני

< **אנא תרמו נא להדפסת "הגדה של פסח" וטהר לבנו** >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד בכתב

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

חודו לה' הושלם כל 2000 העמודים של החידושים שמשלימים את 7 הכרכים.

כך יהיה בס"ד בכל כרך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים נתרמו ב"ה

חסר

כרך שמות - ויקרא - במדבר - דברים - הגדה של פסח

כל כרך בערך 30 אלף ש"ח

גדול המחטיאו יותר מהורגו, וגדול המקדשו יותר מהמחייהו

כי המזכהו לחיי נצח זה טובה נצחית מושלמת

וה' יזכה גם אותך ואת יוצאי חלציד שתזכו לחיות בעולם הנצח, והלוואי גם בטוב בעולם הזה אמן

יוחנן ריינר 0527120333

106855@gmail.com

וטהר לבנו – ויקהל

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש

וביטחון בהקב"ה, ולכן דווקא כאן נכתב מסר זה "תעשה מלאכה", וגם ע"י התחזקות באמונה ובביטחון הם יסכימו להתנדב לתרום למשכן בשמחה ובעין יפה, ויש להוסיף עוד, שהנה כתוב "אל תאמר כי בכוחי ובעוצם ידי עשיתי לי את החיל (עושר) הזה, כי השם אלוהיך הוא הנותן לך כוח לעשות חיל", ובתרגום אונקלוס שינה מהרגלו, וכתב, ה' נתן לך עצה לקנות נכסים.

זזה הכוח שהשם נותן לאדם בפרנסה, דהיינו החלטה לקנות או למכור זה לא אתה זה שהחליט, אלא בורא עולם בכוחו נותן לך את ההחלטה, ולכן היהודים שהתחזקו באמונה זו שפרנסה זה בידי שמים, בורא עולם זיכה אותם גם שיוכלו לסייע בבניית המשכן, כי באמת הם כעבדים לא היה להם שום ידע וניסיון במלאכת האומנות וכפי שכתב הרמב"ן.

אלא היות והתחזקו באמונה ובביטחון בהקב"ה, אז כמו שהאמינו שהחלטות שלנו בחיים זה כי הבורא משתלט על השכל שלנו, כך הם האמינו שמספיק בכך שהם רוצים לבנות באומנות, והקב"ה ימלא אותם בחכמה.

ואכן פלא עצום, הם בנו בפעם הראשונה בדיוק מושלם ובלי טעויות כלל, ועוד יותר פלא שלאחר יומיים שתרמו עוד לפני שבנו כבר ידעו לשער במדויק ולהגיד שתרמו מספיק די והותר!!! **וזה מדהים כי בלי ניסיון** מאיפה להם לחשבן בדיוק כמה חומר הם צריכים לבניית המשכן, אלא שבורא עולם אכן הכניס בהם חכמה עצומה שגם תהיה להם ידיעה ברורה מראש כמה צריך בדיוק.

ללמדנו שעלינו להתחזק בביטחון בבורא עולם, והנה הרבה פעמים בן אדם באמצע החיים מרגיש אבוד כי הוא מלא בחובות הבנק לוחץ נורא וחיובים חוזרים לו והריבית משתוללת כך שלא רק שהעתיד אינו נראה מרגיע להיפך העתיד נראה שחור יותר, או בגלל צרה וצער אחר שמכאיב לו עמוק בלב, והוא שבור ומתפלל ושוב מתפלל ומתחזק תקופה ארוכה, ועדיין הוא לא רואה ישועה ה', והוא בוכה אבא: למה עזבתני?? אני מתקרב אליך בכל כוחי ובכל זאת רחוק ממני ישועה ונחמה לנפשי??

לכן עלינו להתחזק גם מדבר תורה זה ונדע שבורא עולם מחליט עבורנו, כי הוא משגיח עלינו מתוכנו ממש, ולכן הוא בוודאי יודע את צערנו ואת לחצנו, והוא אבא רחום אתנו בצרה ובכאב ובגלות, וכביכול בוכה אתנו בצערנו.

ודע לך כי את האמונה הזאת שהוא לצדך כל הזמן, אפילו בלי לראות את הישועה, זה מה שהוא מצפה ממך "ביטחון בהשם", ועד כמה שניסיון זה קשה יותר ומתמשך יותר, אם בכל זאת אנו לק' ולקה' עניינו, זה ירבה את שכרנו בשכר נצחי אין סופי, ואם אדם היה יודע מה גודל שכרו על אמונתו התמימה ובטחונו בכל מצב בה' היה רוקד ברחובות.

ויקהל משה, הדברים אשר צוה ה' לעשת, שבת שבתון – המשך

חטא העגל, כמו להבדיל אבא שאומר לילד מגיע לך פרס, "אבל", או כמו שאומרים לך אתה ממש מוצלח - "אבל", לכן משה נתן להם את השבת קודם כך שלא יהיה "אבל".

ומוסיף האלשיך (שאת המסר ששמירת שבת יותר חשוב מבניין המשכן הם אכן קיבלו בצורה מכובדת ולא מעליבה ופוגעת, בלי "אבל", אלא מכך שהוקדמה מצוות שבת למצוות המשכן), **שכאן משה באוהמתיק להם את השבת, שהסביר להם** למה היא **עדיפה על מלאכת המשכן**, וגילה להם שקדושת השבת היא קדושה קדומה מששת ימי בראשית והיא עצמה קדושה שמשפיעה קדושה לנשמה יתירה, לעומת מלאכת המשכן שהיא רק הכנה להשראת השכינה.

ונראה להוכיח כדבריו שהנה בפרשת כי תשא לא יג' נכתב "אך את שבתתי תשמרו" ופירש רש"י: שלמרות שציוותי על בניית המשכן בכל זאת זה לא דוחה שבת, וזה ראייה לדבריו כנכתב קודם, שאחרי חטא העגל הקב"ה נזהר בכבודם של ישראל שלא ישמע שיש דבר חשוב יותר מכפרתם, אומנם קודם שחטאו אז בהחלט אין פגיעה בעם ישראל שידעו ששבת חשובה יותר מבניית המשכן.

המפרשים שאלו למה כאן כתוב אחרת ממה שכתוב בעשרת הדברות, שבעשרת הדברות כתוב "ועשית כל מלאכתך" ואילו כאן כתוב "תעשה מלאכה" - כאילו נעשית מאליה?? ובכלל לכאורה די בכך שייכתב שביום השביעי לא לעשות מלאכה??

וראיתי במפרשים שלאדם המאמין בהשגחת הבורא יתברך, שהוא ית' מפרנס אותו ולא העבודה שלו, לאדם כזה קל לשמור שבת, אבל למי שלא מאמין אלא בטוח שבכוחו ועוצם ידו עשה חיל, אדם כזה קשה לו לשמור שבת כראוי כי הוא חושב בליבו: **חבל "אם הייתי עובד בשבת הייתי מרוויח יותר"**, ולכן כתוב "ששת ימים תעשה מלאכה", כאילו מלאכתך נעשית מאליה, שתאמין שבורא עולם הוא המפרנס, כך לא יקשה בעיניך לשמור שבת כראוי.

אבל למרות התירוץ הנפלא, **עדיין קשה** שמסר זה היה אמור להיכתב במצוות שבת שבעשרת הדברות ולא כאן במלאכת המשכן, כי כאן יש הזהרה לא לחלל שבת לצורך המשכן ולא לצורך הפרנסה, ואילו **בעשרת הדברות** שם מדובר באופן כללי לחיים של היהודים כמו שכתוב שם לא תגנוב ולא תחמוד וכו' דווקא שם מתאים היה לכתוב את המסר הזה "תעשה מלאכה"??

ונראה לתרץ, שדווקא כאן לאחר חטא העגל שמכיוון שהחטא בא להם מתוך הטעיה וחושך ודאגות ובלבול מוחלט, לכן היה צורך לחזק את עם ישראל באמונה

ללמדנו שעלינו להתחזק בביטחון בבורא עולם, והנה הרבה פעמים בן אדם באמצע החיים מרגיש אבוד כי הוא מלא בחובות הבנק לוחץ נורא וחיובים חוזרים לו והריבית משתוללת כך שלא רק שהעתיד אינו נראה מרגיע להיפך העתיד נראה שחור יותר, או בגלל צרה וצער אחר שמכאיב לו עמוק בלב, והוא שבור ומתפלל ושוב מתפלל ומתחזק תקופה ארוכה, ועדיין הוא לא רואה ישועה ה', והוא בוכה אבא: למה עזבתני?? אני מתקרב אליך בכל כוחי ובכל זאת רחוק ממני ישועה ונחמה לנפשי??

לכן עלינו להתחזק גם מדבר תורה זה ונדע שבורא עולם מחליט עבורנו, כי הוא משגיח עלינו מתוכנו ממש, ולכן הוא בוודאי יודע את צערנו ואת לחצנו, והוא אבא רחום אתנו בצרה ובכאב ובגלות, וכביכול בוכה אתנו בצערנו.

ודע לך כי את האמונה הזאת שהוא לצדך כל הזמן, אפילו בלי לראות את הישועה, זה מה שהוא מצפה ממך "ביטחון בהשם", ועד כמה שניסיון זה קשה יותר ומתמשך יותר, אם בכל זאת אנו לק' ולקה' עניינו, זה ירבה את שכרנו בשכר נצחי אין סופי, ואם אדם היה יודע מה גודל שכרו על אמונתו התמימה ובטחונו בכל מצב בה' היה רוקד ברחובות.

כתב רש"י, ויקהל - למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל שאינו אוסף אנשים בידיים, אלא **נאספים ע"פ דבורו**, והמפרשים מקשים א. מה הדגש שמשה הקהיל בפה ולא בידיים, וכי חשבנו שיש צורך להפעיל איסוף בידיים?? ב. למה לגבי שבת כתוב "אלה הדברים" **בלשון רבים** ולגבי משכן כתוב "זה הדבר" בלשון יחיד, הרי לגבי המשכן הרחיב את הדיבור הרבה יותר מאשר על שבת??

ונראה לבאר על פי האלשיך, שכאשר משה ירד מההר ביום כיפור עם לוחות הברית, עם ישראל פחד לגשת אליו, כי קרן עור פניו, ולכן גם יום למחרת היה קשה לאסוף אותם כי פחדו קצת, על כן היה צריך להקהיל במאמץ, וכביכול כמעט היה צורך לאסוף אותם בידיים ממש, כי כאמור היה להם צער גדול ובושה עצומה על שחטאו.

וייתכן שמשה רבינו רצה לקרב אותם ולא לרחק אותם, לכן יתכן שאם היה אומר להם קודם את מצוות המשכן לתקן את חטאם, ובסוף היה מסיים ב"אבל" זה לא דוחה שבת, יכול להיות שזה היה מכאיב להם, שכאילו יש דבר שהוא יותר דחוף או יותר חשוב מלנקות את הלכלוך של

וטהר לבנו – ויקהל

משה קרנו כך קורנים פניו של יהודי המקבל שבת כראוי בקדושה ובנשמה יתירה המנוצלת לקדושה יתירה.

נראה להוסיף שלכן דווקא נקט במצוות שבת "אלה הדברים" לשון רבים, כי מעלת השבת היא עצומה יותר מבניית המשכן, וגם כפי שההסבר שנראה בהמשך בד"ה ויקהל שעם ישראל לוקחים את שני הדברים/מטרות של שבת ומחברים אותם יחד, ואולי גם החיבור בין 2 הדברים גורם שנקבל נשמה יתירה בשבת.

ללמדנו, שכשאדם חוטא וחוזר בתשובה קשה לו מאוד המצב שהוא נתון בו והוא שבור ורגיש, לכן חייבים לבוא אליו בעדינות וברגישות, ולמתק לו כל מצווה וכל עניין שבקדושה, כך שימצא עונג וחשק אישי במצווה ובהמשך החיזוק.

"לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת" – א'

והאור החיים הקדוש בתחילת חומש בראשית מרחיב ומבאר, שהאש נברא במאמר ראשון והיה מובלע באבנים, ובורא עולם גילה במוצאי שבת לאדם הראשון אופן הערבוב של היסודות בטבע בריאתם וניצולם לצורכו, וזה נחשב בריאה, כי ניצול היסודות זה כבריאה.

אם כן יתכן שהיות וגילוי האש בפועל לא היה בו ימי המעשה, אלא התגלה במוצאי שבת, לכן דעת ר"י שהוא פחות חמור משאר המלאכות שהיו בששת ימי בראשית, והיראנו שכתוב בדומה לזה בספר תפארת יונתן של רבי יונתן אייבשיץ.

אמנם להלכה גם הבערה היא ככל הלי"ט מלאכות ועונשה במיתת בי"ד ככל המלאכות, ולפי זה אדרבא בגלל שאש זה תגלית אנושית לכן יש לה חשיבות יותר גדולה כמלאכה, והספורנו ורבינו בחיי כתבו שבכוונה משה הביא את מלאכת האש, כי ידוע שרוב המלאכות שבני אדם מתעסקים הם ע"י האש, וכלשון הספורנו "כלי לכל המלאכות או לרובן" שהיא סיבתם ועיקרם.

נראה להוסיף, שיש כאן נבואה ממש בדברי הספורנו והרבינו בחיי, ושכחונו משה רבינו הביא את מלאכת האש בדגש "בכל מושבותיכם", כי כאן מרומז גם החשמל בן זמנינו (שלדעת הרבה פוסקים חשמל נחשב כאש), כי היום יותר מתמיד חשמל מפעיל את רוב המלאכות והמכשירים בימינו.

מה עניין הבערה כהקדמה למלאכת המשכן? – ב'

בבניית המשכן כמלאכתנו בשלימות, דהיינו שלמרות שכל החכמה שבה נשתמש לבנות את המשכן תהיה מהדעה שנתן לנו הבורא ומהכסף והזהב שהקב"ה נתן לנו בשלל מצרים, בכל זה יחשב לנו כאילו אנחנו עשינו את המלאכה משלנו ובשלימות.

ייתכן עוד שמלאכת הבערה נחשבת מלאכה למרות שאדם הראשון גילה אותה רק במוצאי שבת והיא בפועל לא הייתה בששת ימי הבריאה, כל זאת בגלל שאדם הראשון נהג בענוה ובהגינות וביושר ולא ניכס לעצמו ובעלותו את יצירת האור למרות שזה מדהים ודומה לבריאת הקב"ה וכלשון החת"ס, אלא אדם הראשון ביטל את מעשהו בטענה שזו יצירת הקב"ה והוא רק גילה את חכמת הבורא הטמונה בבריאה מששת ימי בראשית, ולכן לו אין לו חלק ביצירת הבריאה.

ואולי כנגד ענוותנותו של אדם הראשון ובכוח התבטלותו שכל התגליות שגילה בטבע שייכים למלאכת בורא עולם בששת ימי בראשית, כנגד זה נתן הקב"ה כוח ויכולת לעם ישראל לבנות את המשכן גם כאשר לא למדו אומנות כלל במצרים, וגם שזה יחשב כאילו הם בנו למרות שבורא עולם נתן להם הכל, את הכסף והזהב ושאר החומרים ואת השכל והדעה והנטייה והרצון והשכל.

ומוסיף האלשיך, שלא תאמר שכל עניין שבת זה רק את זכר לבריאת וחיודש העולם, שאם כן מדוע התורה אסרה את מלאכת בניית המשכן בשבת??

לכך כתוב "כי קדש היא לכם", שחלק קדוש ממנה היא לכם - בכס ממש, והיא הנשמה היתירה והקדושה הפנימית הנוספת באדם, וגם קדושת השבת היא לדורות, ולכן שבת קודם למשכן הזמני והיחצוני, ודע שכשם שפני

בגמרא שבת ע' עמדו על השאלה, מדוע משה רבינו הביא דווקא את האיסור להבעיר אש בשבת מכל ל"ט המלאכות האסורות בשבת, ודעת רבי יוסי שלמעשה שונה מלאכת הבערה מכל מלאכות השבת, שהעונש המרבי עליה זה לאו ומלקות ולא מיתה כשאר המלאכות, ואכן יש לתמוה למה באמת לדעת רבי יוסי שונה מלאכת הבערה משאר המלאכות בחומרת העונש???

והנה בגמרא פסחים נ"ג - נ"ד כתוב שמברכים על האש במוצאי שבת כי תחילת ברייתו במוצאי שבת, והגמרא מוסיפה שהיו עוד אורות, אבל האור שלנו היה במחשבה של בורא עולם לבוראו בערב שבת, אבל בסופו של דבר נברא האור שלנו במוצאי שבת, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחןן זו בזו ויצא מהן אור.

והמפרשים כתבו שבוודאי גם האש נברא בששת ימי בראשית שאין כל חדש תחת השמש, ולא נגמרו בפועל אלא בכוחעד שנגמר בפועל במוצאי שבת, ולכן כתבהחתם סופר שם נ"ד שהמקשן בגמרא לא החשיב מעשה אדם הראשון כבריאה אלא רק כתגלית שגילה בכוחות הטבע שיש בכוח האבנים להוציא אש, אבל למתוך בגמרא ומסקנת הגמרא תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא שהייתה בערב שבת זה דומה לבריאת הקב"ה.

ולמרות שמצאנו ביאור להבדל או למיוחד בהבערה מול שאר המלאכות, עדיין צריך עיון מדוע חשוב דווקא כאן כביכול כהקדמה למלאכת המשכן ללמד את המיוחד במלאכת הבערה לעומת שאר המלאכות?? ואולי היות ועם ישראל היו עם של עבדים בעבודת פרך במשך שנים רבות מאוד, והם היו משתוממים איך יצליחו ליצור משכן מעשה אומנות, מעשה חושב, פלא אומנותי שגדולי האמנים בכל ההיסטוריה יתקשו לבצע אותה, ואיך הם עם של עבדים לא מלומד יצליח במשימה מורכבת זו?? וכדברי הרמב"ן.

לכן הדגיש להם הקב"ה את מלאכת הבערה בשבת, שייחודה של מלאכה זו כאמור בגמרא, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחןן זו בזו ויצא מהן אור - אש, אז כשם שבורא עולם נתן מתנת חיים לאדם הראשון חכמה ודעת עליון, כך גם יתן הקב"ה לעם ישראל דעת עליון לעשות מלאכת מחשבת.

וכן כמו שאנחנו מחשבים את הבערה שהיא תגלית אדם הראשון, למלאכה כשאר המלאכות שעלינו לשבות ממנה בשבת, כי כאמור קודם היא הייתה טמונה בששת ימי בראשית אפילו שהייתה רק בכוח ולא בפועל, כך גם בורא עולם יחשיב לנו את כל רצוננו ושאיפות לבנו הטהור

וטהר לבנו – ויקהל

ויצרו מלאכת מחשבת שיזכרו שהכל מתנת ה', בלי שום שמץ של גאוה ח"י, ואולי בגלל זה לא היה חשש גאוה לבצלאל כשפרסמו ה' על מאמציו הרבים, ועי' סוף העלון.

וגם ייתכן שזה שימש כתזכורת בעיקר לעושי המלאכה, שיזכרו וינהגו כאדם הראשון שלא התגאה בחוכמתו אלא התבטל לה', וגם עושי המלאכה למרות שקיבלו חוכמה

שבת קודמת למשכן, מכוח חיזוק האמונה - ג'

את זה וכאילו הוא ברא את זה!! למרות שהוא בעצם רק כאילו חיבר פאזל, אבל הגאוה שלו צומחת כי רק הוא הצליח והגיע לתגלית המיוחדת שלא הייתה ידועה עד כה לאחרים, וקשה לו לוותר על הכבוד ולמוסרה כביכול לחכמת הבורא, ודווקא בגלל גאוותו ואמונתו בכוח האדם בטבע, לכן אינו מגיע לאמונה בבורא עולם כראוי למגלה עמוקות בבריאת הבורא יתברך.

ואכן החתם סופר שהגדיר ש"תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא - זומה לבריאת הקב"ה", זה שעל האדם המדען והמגלה תגליות להתלהב ולהתחבר לבורא עולם בחיבור אמיץ וחזק, כי הוא כביכול שותף לקב"ה במעשה בראשית, ועליו להודות לבורא עולם על שזיכהו בשותפות מדהימה זו, וכמו שנאמר בגמרא שבת י' על דין הדין דין אמת לאמתו שנחשב כשותף להקב"ה במעשה הבריאה, אבל במקום שאפשר להתחבר באהבת ה' ולדבוק בהקב"ה מאוד, דווקא שם גם היצר הרע מחכה, ויש לו כוח להפיל מאוד את האדם בגאוה שתביא אותו לכפירה ולכפיות טובה, כי זה כנגד זה ברא אלוקים.

ובעצם כל מי שמחדש חידושי תורה בקדושה ולאמתה של תורה, הרי הוא גם כביכול מגלה מה שאחרים לא ידעו, אבל האמת שכל החידושים הנכונים "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש" כבר נמסרו למשה בסיני, ואכן הוא יכול מצד אחד לצמוח בכוח החידושים להתקרב לבורא עולם על שזיכה אותו בתורה הקדושה שיהיה לו חלק בה, אבל מצד שני היצר הרע מסוגל דווקא לקחת אדם תלמיד חכם ומחדש נפלא, ולמלאות אותו בגאוה שהוא הבעלים של התורה, ומכוח הגאוה להביאו למחוזות שליליים, וכך הוא יחטיא את הרבים במחלוקת ושאר מרעין בישין רח"ל, כי גם כאן זה כנגד זה ברא אלוקים.

ללמדנו, שאם קיבלנו כלים מיוחדים ומתנות וכישרונות מבורא עולם עלינו להשתמש בהם רק לטובה, ונדע שאם לא נשתמש בכלים שקיבלנו לטובה, תיכף ומיד יטה אותנו היצר הרע לרעה גדולה ודווקא מתוך הכלים והמתנות שקיבלנו מבורא עולם, וכן להיפך יש דברים שקיבלנו בחיינו הנראים שהם רק כלים לטומאה וליצר הרע ולחטאים אבל זה כנגד זה ביכולתנו להפוך דווקא את הנראה ככלי לטומאה להפכו לכלי לקדושה עצומה.

וזה כמו אותו נזיר מהדרום שגם הוא קיבל מבורא עולם דבר שאין לאחרים כי הוא היה "יפה תואר נדיר ביופיו", ושמעון הצדיק התלהב מקדושתו כפי שנראה בהמשך ונישק אותו בראשו כפי שמנשקים ספר קדוש, וגם חרג ממנהגו ואכל מקרבן אשם נזיר טמא של אותו נזיר יפה תואר למרות שבחיינו לא הסכים לאכול מקרבן נזיר טמא שלו.

ורק ככה יוכל לחנוק ולבטל את יצרו שעמד עליו להאבידו מן העולם לגמרי.

והיות ואותו בחור נלחם ביופי שלו שלא יורידו לבאר שחת והקדיש בנזירות את יופיו, על כן שערו היפה הפך מחפץ של יצר הרע לחפץ של קדושה, ועד כמה שהיופי של אותו דרומי גדול יותר כך הקדושה שלו גדולה יותר, כי כגודל הניסיון כך גודל השכר, ולכן אמר שמעון הצדיק שהיה קודש הקדשים כמלאך ה' שליווה את אלכסנדר מוקדון במלחמותיו, "חימדתיו" "חיבתתיו" "ונישקתיו" על ראשו, כי היופי של הדרומי הפך לקודש, וכמה שהוא יותר יפה ונחמד הרי שהקדיש יותר לקדושה.

ללמדנו, שמכל דבר אפשר ליצור מעלה או חיסרון, תלוי מה יהיה צורך השימוש שלנו בו, וזה נוגע לכל עניין בחיים, שעם אברי הגוף אפשר לרוץ ולעסוק בתורה ומצוות ואפשר לרוץ ולעסוק בעבירות, לכן כל מצב וכל עניין, אם הוא נראה טוב אכן לשמרו לטוב, וכן אם הוא מצב ועניין הנראה כרע עלינו להפכו רק לטוב, ולפי הקושי - השכר!!! לכן חזקו ואמצו ותתעלו אמנו ואמנו.

כאמור בני ישראל שובתים מכל מלאכה האסורה בשבת גם ממה שבפועל נברא במוצאי שבת, כי בכוח הוא נברא בששת ימי בראשית, והם שמחים לשבות ביום השבת גם ממה שהוא למחצה ולשליש ולרביע מבריאת הבורא בששת ימי הבריאה, ואדרבא זוהי הוכחה הכי חזקה באמונה שלנו בבריאת העולם, שאנחנו מראים שאנחנו מאמינים שכל תגלית אנושית בטבע עד לימינו, זה לא חדש אלא הוא כבר היה ונוצר על ידי בורא עולם, ורק ה' נתן דעה לבני האדם לגלותה.

והיות התגליות שבטבע לא נפסקות אלא ממשיכות ומתגלות עד לימינו, ואילו מלאכת המשכן הסתיימה וגם המשכן עצמו היה זמני ודבוי האלשיך הכתובים קודם, לכן יש עדיפות להקדים את השבת על מלאכת המשכן, וגם השבת עדיפה ממלאכת המשכן שלא עוסקים במלאכת המשכן בשבת.

וזה מזכיר לי שאלה ששאלו גדולי ישראל, שאיך יתכן שמדענים גדולים וחכמים ועמקנים בעלי ידע נרחב ובכל זאת הם כופרים בה!!! הרי הם רואים הרבה יותר מאחרים את נפלאות ה' הטמונים בטבע, והיאך הם לא יוצאים בריקוד ובמחולות בגלותם "מה רבו מעשיך ה'!!!"

ותשובות לכך שמעתי בשם הגאון הרב אלחנן ווסרמן הי"ד וגם ממרן הגאון הרב שך זצ"ל, תשובה אחת היא: שהמדענים כופרים כי כביכול סימנו מטרה מראש שלנקודה הפנימית שהיא האמונה בבורא עולם לשם לא להתקרב וחלילה לא להגיע, לכן הם אכן לא מגיעים לאמונה רח"ל, ותשובה נוספת שמעתי: שהמדען כל כך מתלהב שגילה את חכמת הבורא בטבע, ובגאוותו כי רבה היא, הוא מנכס זאת לעצמו כאילו זה שלו, כאילו הוא יצר

וכפי שכתבתי באריכות בפרשת נשא, שאותו אדם בחיים לא ראה את עצמו, וזאת אומרת שאדם זה שמר מאוד על עיניו, כי מי שהולך אחר עיניו לרעה, בוודאי מתבונן כל הזמן במראהו ומשקיע במראהו, והנה לפתע נכשל בחור כשראה את יופי תוארו הנדיר, ומיד היצר התחיל להתפרע בו עד כדי לטרדו מן העולם,

ולכן נכשל ונטמא אותו נזיר בטומאת מת והוצרך פעמיים לספור נזירות ולהקריב קרבנות בירושלים, כי לכה ארס רב וקטלני לא הספיקה נזירות פעם אחת וגזיזת השער פעם אחת בלבד, אלא הצריך פעמיים נסיעה ארוכה מהדרום לירושלים, ופעמיים גזיזת יופי שערו המדהים,

וטהר לבנו – ויקהל

ויקהל משה, אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת, יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'

והנה ביאור 2 הסיבות הם, הסיבה הראשונה שתשמרו את השבת כי זה **לכם**, וכפירוש רש"י, שאות וסימן וכבוד שבחרתי בכם, **שהנחלתי את יום מנוחתי למנוחה שלכם**, הסיבה השנייה שתשמרו את יום השביעי כי זה **לה'**, שאנחנו מאמתיים ומעידים את האמונה בבריאת העולם, ועל כל סוג מטרה של שמירה כתוב בפסוק עונש מוות בנפרד.

וסינים העניין שם הוא "ושמרו בני ישראל את השבת לדורתם ברית עולם", שעם ישראל בפועל יחברו ומחברים בין השבת לכם - לשבת לה', דהיינו גם "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם" וכאמור האות והכבוד לעם ישראל שבורא עולם בחר בעם ישראל שינוחו ביום מנוחתו, וגם "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי, שבת וינפש" שזה הקודש לה', שאנחנו מאמתיים את האמונה בבריאת העולם.

ולפי זה מובן, שבתחילת הציווי כתוב "דבר לאמר אך את שבתתי תשמרו", ואילו בסוף "ושמרו בני ישראל, כתוב "לעשות", וזה בעצם כמו בפרשתנו ויקהל, שכתוב לגבי שבת שציווה השם "לעשות", כי העשייה של עם ישראל הייתה לחבר בין 2 המטרות כמטרה אחת מאוחדת, שה"לכם" וה"לה'" יהיו ביחד, ולכן כתוב לעשות את השבת,

ובלשון "ושמרו" משמע שבורא עולם קבע שכך במציאות עם ישראל ישמרו את השבת לנצח, ולכן דווקא כאן משה רבינו הביא מיד את המצווה באופן מאוחד ולכן הקדימה למלאכת המשכן, כי זוהי השלימות של שמירת שבת.

שני לוחות הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך – המשך

מהתורה, וכי מה שכתוב בלוחות אין זה מה שכתוב בתורה??

אלא בתורה יש תוספת חידוש שאינם כתובים בלוחות הברית, והוא שמלבד הציווי של שמירת שבת יש כאן כמין נבואה שמעיד בנו הקב"ה בשמחה ובהתלהבות שעם ישראל יקיים את המצווה בשלימות - "ושמרו", שעם ישראל מחברים את 2 המטרות ביחד שהשבת לכם והשבת לה' יהיו ביחד.

כל העשה בו מלאכה יומת

מלאכות המשכן הם המדד למלאכות של ששת ימי בראשית.

והנה בפעם הראשונה שבורא עולם מדבר אודות בצלאל לא כתוב "ולהרות נתן בליבו" ורק בפרשתנו כתוב משפט זה, ולמה?? ונראה שאחרי חטא העגל שהעולם נברא כביכול מחדש הייתה חובה שעולם חסד יבנה לכן דווקא הנכד של חור שנרצח - לא רק היה מתפקידו לבנות את המשכן שיכפר על עם ישראל אלא גם היה עליו להרבות במידת החסד ולהשקיע ללמד אחרים שגם להם חוכמה ודעת ושגם לאחרים יהיה חלק וזכות בבניית המשכן ולא רק לו לבדו בלבד.

ללמדנו, שיש הנהגים לעזור ולרחם אבל רק הם!! שרק הם יחשבו המוצלחים והטובים, אבל שעוד אנשים יהיו טובים ומוצלחים שיתחרו ויעמידו אותי בצל, זה חס ושלוש!! והתורה הקדושה דורשת מהפלא הגדול בצלאל בן 13 גש ותלמד אחרים, תן לעוד יהודים להיות אנשי פלא לא רק אתה.

ובצלאל למרות שבורא עולם חנן אותו ביכולות להורות לאחרים, יכול היה להתחמק כי לא נצטווה על כך בפירוש, והיצר היה מרמה אותו שהוא נצטווה מפורש לעבוד ולבנות את המשכן ולא להשתמש בזמן הזה ללמד אחרים, ועוד יטען מצוה בו

המפורשים שואלים מדוע בפרשת כי תשא כתוב קודם מעשה המשכן, ורק לאחר מכן כתוב על שבת?? ואילו כאן הקדים מצוות שבת למלאכת המשכן?? והנה רש"י כאן כתב: הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת, ולכאורה קשה שהרי דרשה זו כבר דרשה רש"י בפרשת כי תשא מהפסוק "אך את שבתותי תשמורו" שלמרות מצוות המשכן בכל זאת לא יחללו את השבת בשבילה??

ובהתעמקות בפסוקים נבחין שבפרשת כי תשא במצוות שבת יש מספר כפילויות לכאורה, הן בעניין השמירה והן בעונש בפסוק א. "אך את שבתותי תשמורו", "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת", ב. "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה', כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת", ג. "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם, ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", ונשאלת השאלה מה פשר כל הכפילויות??

ואכן בהבחנה בפסוקים נבחין שיש אזהרה בנפרד על שמירת שבת, בגלל שהיא "קודש לכם", ועוד אזהרה בפסוק נפרד על שמירת שבת בגלל שזה "קודש להשם", והתורה מדגישה כל סיבת חיוב שמירת שבת בנפרד, ואילו כאן בפרשה זה נכלל בפסוק אחד ואזהרה אחת "יום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון להשם", ויתכן שלכן כאן בפרשה משה רבינו אמר "אלה הדברים" כי אכן כלל וצרף את 2 דברים יחד, והשאלה למה אכן שינה מדברי השם שהפריד בין 2 הדברים??

ונמצא ביותר לפי זה הנוסח שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת שחרית של שבת, "ושני לוחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך, ושמרו בני ישראל את השבת".

ולכאורה היה צריך לכתוב את הפסוק של הציווי "אך את שבתותי תשמרו" או "ושמרתם את השבת" ולא את הפסוק של התוצאה "ששמרו"?? וכן קשה לכאורה, שאם כתוב בלוחות שמירת שבת מה צריך להוסיף עוד פסוק

ממלאכת המשכן לומדים על המלאכות האסורות בשבת, כמאמר הגמרא שמלאכה שהייתה במשכן היא חשובה ואסורה בשבת, ובהערות רי"א חבר לאדרת אליהו הוסיף שהמלאכות שהיו במשכן הן המלאכות שהיו בששת ימי בראשית, כי המשכן הוא דוגמא לכל הבריאה.

ואולי אפשר להוסיף, שעל ידי חטא העגל כל העולם נהרס, עד כדי כך שבורא עולם רצה למחוק את עם ישראל ולהתחילו ממשה, והיות וכל העולם נברא עבור עם ישראל אם כן על ידי העגל כביכול העולם היה גם צריך להימחק עם עם ישראל ולהתחילו מחדש עם בני משה, אבל המשכן בא לתקן את עם ישראל ובעצם את כל העולם כולו, לכן

וטהר לבנו - ויקהל

יותר מבשלוחו, וגם הגאווה של אני ואפסי עוד הייתה מתלבש בארשת של ענווה פסולה שיש כאן עזות וחוצפה שילד בן 13 ילמד אנשים מבוגרים ממנו, ובצלאל דחה זאת מכל וכל וניצל כל מתנה שקיבל מבורא עולם בשלימות ולימד את הגדולים ממנו בלי משחקי ענווה.

"יהיה לכם קדש"

שהתגלה לאשתו וסיפר לה על בנה שילד לה - שמשון ישוב ויתגלה אליו, והנה פלא שהמלאך חזר אבל שוב רק לאשתו, והיא זאת שקראה לבעלה שיצטרף, ונשאלת השאלה, למה המלאך שוב התגלה לאשה ולא לבעל, הרי הוא זה שהתפלל והוא זה שהעתיר והתאמץ בתפילה?? למה המלאך העדיף להתגלות לאשה?? במה היא עדיפה??

ונראה לתרץ על פי הדברים הקודמים, שהיות ועל האשה היה מוטל מאמץ במשך 9 חודשים להתנזר מענבים ושכר, ולהזהר מאוד לאכול רק אוכל טהור, לכן היא זכתה והיא העיקר! והמלאך התגלה שוב אליה, כי מי שמתאמץ במצווה מעשית ופיזית ומקיים אותה בזהירות חזקה מאוד ובזמן ממושך, יש לו יותר חשיבות ממי שהתפלל חזק אפילו במשך יום או יומיים.

"יהיה לכם קדש" זהו ציווי שנצטוו ישראל עוד לפני ציווי המשכן, נכון שזה כתוב בעניין קדושת השבת אבל זה נוגע לכל עניין שבקדושה, שכל קדושה תהיה חלק מאתנו ממש, וכמה שנשקיע יותר כך תתחבר בנו הקדושה יותר, ולכן כתוב לגבי מצוות שבת שבה כתוב הציווי יהיה לכם קדש "הדברים אשר צווה ה' לעשות", ואילו לגבי משכן כתוב רק "הדבר אשר צווה לאמר", והרי בשבת בעקרון צריך לא לעשות מלאכה, ואילו למשכן יש הרבה מה לעשות?? אלא במצוות שבת שכתוב "יהיה לכם קדש" שהקדושה חייבת להיות קבועה בתוך האדם, שם יש וצריך הרבה לעשות ולפעול.

והנה בנביא שופטים י"ג כתוב שמנוח התפלל והעתיר והתאמץ מאוד בתפילה וביקש מבורא עולם שהמלאך

ולכן אחים יקרים וקדושים קבלו עליכם צדיקים וידידים 40 יום, כן, 40 יום של קדושה ושמירת העיניים והמחשבות, כנגד יצירת הוולד, כך אתם מתקנים ב 40 יום כאילו נוצרתם מחדש, נכון זה מאמץ ומצריך כוח ואורך רוח, אבל זה עוצמתי יותר וחזק מתפילה, אבל כמובן חייבים תפילה שיהיה לנו את הכוח והרצון להתמיד בקדושה, ושלא נעמוד בניסיון קשה ושלא ניכשל חלילה אמנו ואמן.

כי קרן אור פניו - שבת שבתון לה'

"אסור", די יצר הרע תפסיק להסית, די להסית - זה עבירה!!! וברוך השם הוא צדיק ומתגבר, ואז כמו קרן לייזר עוצמתית מתפרצת ממנו ואורו זורח עד למעלה למעלה, כן זה בולט מלמטה עד לכסא הכבוד!!! אוי איזה נחת רוח עשה יהודי צדיק זה ליוצרו, ומלאכי השרת שרים לו "ועושה נחת רוח, נחת רוח ליוצרו".

ולא חייבים להגיע בשביל זה עד גרמניה, זה יכול להיות גם פה - ברחוב ובשכונה, לא להסתכל בשום דבר המביא לידי הרהור אפילו שאף אחד לא מרגיש, ואם ראיתי בלי כוונה, עלי להתחנן, אבא!!! תוציא לי את זה מהזיכרון בבקשה מתחנן, אנא אבא מתחנן אני על נפשי, והנה הראיה והמחשבה עפה ונעלמת כאילו לא הייתה!!! ואבא שבשמים אומר לפמליא דיליה "חזו חזו בני חביבי", קדושתו וטהרתו על פניו וגבורתו כאריה ועזותו כנמר, שפע ברכה והצלחה ניתן לו וברכת השם יותן לו אמן.

יש גם קדושה שלא כולם מרגישים אבל אתה עצמך תרגיש בעצמה, כי הנה כשאתה הולך ברחוב בארץ ישראל, ומשתדל לא להסתכל, ואתה יודע שיש מה לראות כי הבחנת בלי רצון, ואתה מתגבר ומסלק מעצמך מחשבות רעות, אתה לפתע חש כאילו אתה מרחף בעולם אחר, בעולם של צדיקים!!! למעלה מן השמש, וזה נכון!!!

כי אתה נמצא בארץ ישראל האמתית הקדושה, ארץ ישראל הקדושה בלי הקליפות, כי נגעת בקדושת ארץ ישראל האמתית, כי קילפת מעליך את הקליפות הטמאות שמכסות מאתנו את הארץ הטובה והקדושה, אשריכם המתקדשים בעיניים וחשים בקדושת הארץ, בזכותכם ישוב ה' ויגאל אותנו גאולה שלימה בקרוב.

סיפרו לי על אחד שזכה ב 56 מיליון שקל, ההפתעה שהייתה על פניו כשנודע לו שזכה קשה לתיאור, ורציתי שיהיה לכם ברור, כשאתם מתגברים על היצר, ודווקא כשקשה מאוד, כך בדיוק מופתעים ממכם אבותיכם הקדושים זיכרונו לברכה, ובורא עולם שמח בכם!!! והשמחה היא הרבה יותר עוצמתית ממה ששמח זה שזכה בלוטו, אין לי ספק בכך!!! ובסופו של דבר התברר לו שהוא לא זכה, הצער שהיה לו הוא פירור מצער על הפסד מצוה או ערך צערו של יהודי אחר.

כתב הבעל הטורים למה נסמך בתורה העניין שקרנו פני משה סוף פרשת כי תשא למצוות שבת בפרשתנו, לומר לנו שאין דומה קירון אור הפנים של שבת לשאר הימים, ומשמע מדבריו שלא רק למשה רבינו יש קירון אור פנים, אלא גם לכל יהודי שייד שיהיה לו קירון אור פנים, ונשאלת השאלה אם כן למה לא על כולם רואים זאת?? **והתשובה** מדוקדקת בדבריו, שאינו דומה קירון של שבת ליום חול, דהיינו שליחודי שכבר יש לו אור קדושה שזורח ומאיר בפניו כל השבוע אזי בשבת קודש האור שעל פניו מתחזק יותר, אבל את האור הזה בזמנינו לא כולם זוכים לראות, כי יש עיניים שנטמאו כל כך שאין להם רגישות לראות טוב, אבל יש שאכן באמת כן זוכים ורואים את האור הקורן מאדם קדוש.

למשל, הייתי בטיסה לארה"ב ובאמצע הטיסה היינו בגובה של 10 אלף מטר, וראיתי במסך שכתוב שאנחנו מעל גרמניה, וחשבתי לעצמי, בגרמניה יושב מיליונר שיש לו רחוב שלם, אפילו מסוק פרטי, וחושב לעצמו אני ואפסי עוד, "אני כל העולם" ענק שבענקים!!! אבל מגובה שבו הייתי - רק 10 קילומטר, כבר לא ראיתי אותו!! וגם לא ראיתי את הבית הענק שלו, ואפילו לא ראיתי את הרחוב שלו, ואפילו גם לא את העיר שלו, רק חום וירוק במקום רקע התכלת של הים.

ואז הרהרתי עוד, הנה הולך יהודי לבדו ברחובות גרמניה, ופתאום מולו פריצות איומה!! והיצר אומר לו: אף אחד לא מכיר אותך כאן כולם גוים, תיפול כבר!! ובבית תחזור בתשובה, אני מבטיח לך שאני יעזור לך לחזור בתשובה!!! אבל היהודי צועק בלבו, לאאאאאא, אבא!! אני לא רוצה

וטהר לבנו – ויקהל

מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם וחושבי מחשבות - המשך

ובכל זאת הם מופרים בבורא עולם ולעיתים הם ראשי הכופרים בעולם, כי החכמה לא הביאה אותם לטוב אלא הובילה אותם לחטא ולתהומות הכפירה והרשע.

לכן מדגישה התורה, "חכמת לב" במשקל של "נדיב לב" שבחכמה האדם ישתמש רק לטובה, ויתמסר כולו לבורא עולם שחנן אותו בחכמה, ויעבוד את ה' גם עם כל הרגש, כך שיעבוד את הקב"ה "במוח ולב" שזה היא השלימות.

ויהי רצון שבורא עולם יטהר לבנו לעבדו בלב שלם, שנוכח לראות את גדלו וכוחו וחכמתו יתברך בעולמו, ומזה נתעלה בדבקות לבורא יתברך ונתמלא באהבה רבה לבורא הגדול והעצום שמלא כל הארץ כבודו, ושלתבונתו אין קץ, ובעזרת ה' הקב"ה ימלא משאלות ליבנו לטובה, ושאיפותינו לעולם יהיו לטובה אמן סלה.

"וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העינים"

ואכן הם הצליחו לגדל גם בעיני בשר ודם את יריעות העינים, ואולי הם גם רצו להמחיש את החיבור בין בורא עולם לעם ישראל, כאילו להבדיל אנחנו הבהמות, אבל בכל זאת אנחנו מחוברים להקב"ה, כמו היריעות שמשמשות לקדושת המשכן נעשו כשהם עדיין מחוברות בעינים.

ויתכן שלכן כתוב פעמיים על המשכן, פעם אחת בפרשת תרומה והמשכן בפרשת תצוה, ושוב כתוב כמעט אותו דבר בפרשה שלנו פרשת ויקהל, כי כאן נכפל העניין עבור הנשים הצדקניות שחיפשו בכל פינה מה הם יכולות לחדש, ואכן הם מצאו לחדש חכמה יתירה ביריעות עינים ולכן עבורן נכפל העניין, וחוף מזה אולי אפשר לתרץ שפעם אחת זה היה בכדי לדעת איך לבנות את המשכן, ופעם שניה זה כדי ללמוד הלכות שבת מעבודת המשכן.

ללמדנו, שיופי אמתי זה בהשקעה ומאמץ ובמחשבה, והוסיף לי "ידידי היקר רבי שמשון נקאש זצ"ל מטבריה" שזה ההסבר מדוע ציור יקר יותר מתמונה!! הרי תמונה יותר חיה ויותר מדויקת מציור!!! אלא שציור שווה הרבה יותר כי הושקעה בו עבודה ודיוק רב, וגם אנחנו נעשה מאמץ והשקעה לשפר את נשמתנו ולפאר את נשמתנו, בחידושים בתורה, ובעבודת השם, ולא לעבור את היום בלי מחשבה מה יש עוד לחדש ולשפר וליפות, כי תמיד יש מה עוד להוסיף.

טוו את העינים – המשך

אם כן דווקא כאן במלאכת המשכן באופן חד פעמי זה לא מלאכה כלאחר יד אלא מלאכת מחשבת, והדברים נפלאים ממש!! כפתור ופרח, ובעצם כך משמע קצת בגמרא.

ונשאלת השאלה, בכל זאת מה הרווח בחכמה זו??? הרי אחרי שחתכו את הצמר שטוו על גבי העינים זה היה כמו צמר רגיל, ומה העניין שקודם הוא היה מחובר לבהמות הרי עכשיו אחרי שנחתך אין זכר לזה???

ונראה לתרץ, שדווקא לכן הנשים החכמות טוו את העינים, וכלשון רש"י "חכמה יתירה הייתה בהן שטוו על גבי העינים" ממש, כי הן ראו לפתע את העינים שהיו בעלי צמר ארוך עומדות במקום אחד ולא זזות כהרגלם, ויותר מכך העינים בחכמה גרמו לנשים שהייתה להן חכמה יתירה ורגישות יתרה להבין שגם הבהמות רוצות חלק במלאכת המשכן.

והנשים ניסו לטוות על העינים לראות עד כמה הן יתאפקו ולא יזוזו, ואכן הנשים קלטו שאכן ה' נתן חכמה מיוחדת לבהמות, לכן הנשים רצו שיהיה זכר לנס הגדול שגם הבהמות רצו להשתתף והקב"ה חנן גם את הבהמות בחכמה, על כן טוו את הצמר על גבי העינים, ובפרט שידעו שיריעות עינים זה התקרה הנראית מבפנים המשכן, לכן תמיד ייזכר גדלות הבורא ונפלאותיו, שאדם ובהמה ובעצם כל הבריאה השתתפה בחכמה לבנות בית לה'.

המפרשים מאריכים מה המשמעות "חכמת לב" שהרי חכמה אמורה להיות במוח ולא בלב?? ולפי הדברים הקודמים הדברים ברורים, שהרי יש חכמים גדולים כמו מדענים וחוקרים ומגלי תגליות שהחכמה לא הביאה אותם להתקרב ולעבוד את בורא עולם כפי שמצופה מהם, ודווקא מצופה מהם האמונה החזקה, כי הם הרי מבינים יותר מאחרים את גודל עוצמת חכמת הבורא בבריאה,

בגמרא שבת ע"ד מתואר שטוויית היריעות שנעשתה בצמר העינים התבצעה באופן נדיר ומיוחד במינו, שהנשים טוו את הצמר על גבי העינים החיות, עוד קודם שגזזו אותם מגופם, ולא מובן מדוע הנשים התאמצו לטוות את יריעות העינים על גבי העינים ממש, וגם לא מובן מדוע יריעות העינים היו בולטות ונראות מאוד בחוף לעיני כל, כך רואי המשכן ראו קירות מיריעות עינים, ולא את הכיסוי היפה "עורות תחשים"???

ויתכן שהנשים הצדקניות שמעו שאת היריעות עינים יראו אפילו מרחוק המשכן – כקירות המשכן, לכן הן החליטו להתאמץ לעשות ביריעות העינים משהו מיוחד במינו שבכך יתפאר המשכן, ועל כן הנשים התאמצו לטוות את היריעות עינים על גבי העינים ממש בחכמה נפלאה,

בגמרא ירושלמי יומא י"א א' כתוב שאפילו בחציבת האבנים ובאריגת הבדים היה צורך לעשותה לשם המקדש, ואם כן מקשה החלקת יואב קונטרס קבא דקשייתא ס"ג שבגמרא שבת ע"ז כתוב שהטווה בשבת צמר על גבי בהמה פטור, כי זה נחשב מלאכה כלאחר יד ולא מלאכה רגילה, ובשבת חייבים רק על מלאכה רגילה כמו המלאכות שהיו במשכן, ובמשכן היה הכל מלאכת מחשבת ולכן מלאכה שנעשתה כלאחר יד לא נחשבת מלאכה ופטור עליה, ואם כן קשה שהרי הנשים שטוו על גבי העינים עשו מלאכה שהיא נחשבת מלאכה כלאחר יד ולא מלאכת מחשבת וממילא זה לא מלאכה ראויה למשכן??

ובפשטות אפשר לתרץ שנשים הללו חכמות היו וממילא מה שעשו נחשב רק אצלן המומחות כמלאכת מחשבת וכלפיהן זה לא נחשב כלאחר יד, משא"כ אצל שאר בני אדם זה נחשב כלאחר יד, ואומנם בפשטות הגמרא יתכן שגם לחכמים ומומחים בטלה דעתם אצל כל האדם וע"י תוס' ואגלי טל גוזז ז' בהגהה.

ובספר פרדס י"ח שנה י"ג תירץ קושיות עצומות אלו על פי המדרש רבה מ"ח ה' על הפסוק "וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה", שהקב"ה עבור מלאכת המשכן נתן חכמה לא רק לאדם אלא גם לבהמות, והדברים תמוהים, בהמה?? חכמה לבהמה?? מה התועלת בכך?? וכתב שזה התועלת - שהבהמות קבלו חכמה לעמוד ולא לזוז בעת האריגה, וכך הצליחו הנשים צדקניות לארוג על גבי הבהמות בקלות, והיות ורק הפעם הבהמות לא זזו,

וטהר לבנו – ויקהל

שתזכיר את המיוחדות שהייתה ביריעות אלו, ואת הנס!! שניתנה חכמה לצורך הכנת המשכן גם לבהמות, ולכן גם הזכירה התורה תחילה את מעשה היריעות כי יש בהם פלא וחכמה יתירה.

שעצם ראיית היריעות עיזים דווקא מתוך המשכן, כאשר היריעות עיזים הוא הפשוט במראהו לעומת התחש הצבעוני או עורות אילים מאודמים, והרי לכאורה התחש היה אמור להיות בפנים?? **אלא** דווקא פשוטות זו, היא זו

ללמדנו, שחכמה יתירה זה לשים לב לשני ולאחר ברגישות יתירה, כמו שהנשים שמו לב אפילו לחוכמת הבהמות, וכמובן בחכמה יתירה ובהשקעת חשיבה מעמיקה עלינו לנצל כל עניין טוב שאפשר להוציא מכל אדם אפילו מבהמה אם זה מקרב אותנו ואותו לעבודת ה' יתברך.

ולכן, גם אדם שהוא כבהמה, עלינו לזכור שעל ידי חכמה יתירה אפשר למצוא את הטוב שבאדם ירוד זה, ולהעלותו על דרך המלך מכוח ניצול הטוב שבו, ודע לך לפעמים אנשים המכונים רעים כי אכן צברו הרבה מעשים רעים בחייהם, אם בכל זאת אתה תבחין בנקודה אפילו קטנה חיובית שיש בו ותבליט אותה ותגדיל אותה דע לך שהרבה פעמים אתה תצליח מנקודה זו לשלוט על כולו ולהפוך אותו לאדם שכל כולו חיובי, כי סוף סוף מישהו מצא בו נקודת אור והאיר את חייו.

ויהודים אלו גילו תקיפות ואומץ והכריזו בגאון על יהדותם ועזבו את מוסקבה בלי רכוש ובחוסר כל!! **הנה** לכם, טען **החפץ חיים**: אם היינו מרחיקים אותם בגלל חילולי השבת כפי הכתוב בהלכה, הרי הם לא היו מקדשים שם שמים בפרהסיה, והיה כאן קידוש ה' מדהים ועוצמתי שהממשל הרוסי פשוט נדהם שאפילו יהודים מחללי שבת עדיין היהדות בוערת בהם אש!! וזה קידוש ה' עצום ממש.

וזה מזכיר לי סיפור על **החפץ חיים** שרבנים לחצו עליו להכריז חרם על יהודים שעבדו במפעל בשבת כי המדינה הרוסית חיבה אותם לעבוד גם בשבת, **והחפץ חיים** טען לרבנים, לכם נראה שהדין פשוט להחרים!! אבל בעיני זה בכלל לא פשוט!! **וכפי** הדוגמא שהביא להם החפץ חיים בעצמו, שיהודי מוסקבה במשך עשרות שנים חיללו שבת כהפקר ממש, ויום אחד נגזר עליהם התנצרות או גירוש!!

ולכן עלינו לדעת לקרב יהודים ולמצוא בהם את נקודת האור הפנימית, ויש!!!

ועד שתפנה לאחרים פנה אל עצמך, גם בך יש הרבה נקודות אור, הרבה נקודות חיוביות שעדיין לא טיפחת ועדיין לא השקעת בהם, וחבל!! כי מכוח נקודות אור אלו אתה יכול לטפס גבוה מאוד מאוד, קדימה!! אל תתיאש!! תמיד אפשר לתקן, עד הרגע האחרון אפשר, אז מהר רוץ לעבודת ה' ידיו פרוסות אליך באהבה.

ויבאו האנשים על הנשים

אלא ייתכן שהם באו לתקן מה שעשו בחטא העגל, ששם כתוב **שתלשו מהנשים שלהם את התכשיטים נגד רצונן**, (כדעת רב"ע ותוספות השלם לה כב בשם דעת זקנים הדד זקנים ריב"א ריב"ש שהאנשים פרקו מעל הנשים בעל כרחן ממה שכתוב **"ויתפרקו"** ולא **"ויפרקו"**, דהיינו שלשון ויתפרקו מתאים לפעולה שהיא בניגוד לרצון, ואכן במדרש לקח טוב לה כב כתוב שלקחו בעל כורחם).

לכן כאן בתרומת המשכן הם באו לתקן זאת ובאו בצורה הכי מכובדת לתרום את תכשיטי נשותיהם, ולכן הביאו את נשיהם אל משה, כאומרים: הנה הפעם זה מרצונן של הנשים הצדקניות ולא חלילה בכפייה ח"ו.

ובזה שהתבזו הבעלים שהוצרכו להביא את נשותיהם איתם למשה, זה כיפר לבעלים על עוגמת הנפש שעשו לנשותיהם בחטא העגל, כי גם נקודה זו לא נמחקת אגב החטא הגדול של העבודה זרה, ולכן התורה טורחת להבליט זאת, כן הם באו ביחד ולא בהפרדה, כי כאן הם תיקנו גם את הפגיעה בנשותיהם.

לבים מהמפרשים מבארים, מדוע באו הבעל ואשתו יחד לתרום?? **וראיתי בספורנו** ובליקוטי **הריצב"א** שכתבו שהלכה ידועה היא שאין מקבלים צדקה מרובה מאשה נשואה, כי ייתכן שבעלה לא מסכים לכך, לכן הביאו הנשים את בעליהם להוכיח שתרומתן הייתה על דעת בעליהם.

והתקשיתי בתירוץ זה, כי לכאורה למה האישה לא מסרה לבעלה את תכשיטיה ושהוא לבדו יביא את התרומה בשם אשתו??

אלא ייתכן שהבעלים כשהביאו את תכשיטי נשיהם רצו להוכיח למשה שהם הביאו את התכשיטים ברצון נשותיהם, לכן הם הביאו את האישה איתם שתוכיח שהנתינה היא מרצונה הטוב. **ולמה??** למה הבעלים היו צריכים להוכיח, הרי למה נחשוד שהוא גנב מאשתו את תכשיטיה??

ללמדנו, שלפני שבונים מזבח, עלינו למחוק את הדמעות של האישה, עוד לפני שהמזבח יוריד דמעות עלינו למחוק את הדמעות לדמעות של סליחה ואושר וכבוד בין אדם לאשתו. בכבוד לאישה נבנה מזבח, ונבנה בית ה'.

וכמו שיהודי שדרש לחזק יהודים ביראת שמים ושמירת קדושת ישראל, אמר תוך כדי, עדיף לכם להתחזק באמת ובתמים כי אם לא אנחנו ניפגש בבית דין!! והוציא להם כרטיס ביקור של "טוען רבני" ואמר הנה יש לי גם כובע של "טוען רבני" ואני ממליץ לכם מניסיון מר, שעדיף לכם להתחזק תיכף ומיד באמת וביישר, שלא נצטרך חלילה להגיע לצורך שימוש בכרטיס זה!!

ואין לכם מושג איזה צער זה להתגרש רק תשבו שעתיים במסדרונות בית דין ותראו איזה שנאה יש בין הצדדים, ואיך העורכי דינים מסיתים ומפתים ומבלים את האש והכל כי כך הם מרוויחים יותר כסף מהצרות של המתגרשים יותר דיונים ויותר טיפולים בחלוקת הרכוש וכו' כך לזוג המתגרשים כמעט ונשארים בלי גרוש, ובלי לראות את זה בעין אי אפשר לקלוט עד כמה רע להתגרש!!! אז בידנו הדבר להתחזק ולשמור על משפחתנו שלימה ורגועה אמן ואמן.

למה חטפו תכשיטי זהב מנשותיהם, וכי לא היו עשירים? המשך

לקחת את תכשיטי נשותיהם?? **וכאמור** הם הביאו דווקא את תכשיטי נשותיהם בכדי לתקן מה שחטפו מהן בחטא

ייש כאן מקום להעיר, וכי לא היה להם זהב בשפע ממה שלקחו ביציאת מצרים ומביזות הים, מדוע היו צריכים

וזהר לבנו – ויקהל

הם העדיפו לקחת מנשותיהם מה שהיה על גופן ממש כירושה מאמותיהן ומשפחתם במשך הדורות, עד כדי כך שהעדיפו לתלוש בכוח מגופן של נשיהם, עוד לפני שישתמשו באוצרות שקיבלו מבורא עולם.

ואולי באמת לא הספיק הזהב כי היצר הרע לא מסתפק בעבירה אחת, הוא רוצה להשחית את המידות שלנו לגמרי ולהרוס אותנו לחלוטין, לכן כל הזהב מהתכשיטים לא הספיק וכאילו נבלע והצטמק, שכך לא תהיה להם ברירה וינהגו בכפיות טובה וישתמשו בזהב שקיבלו בנס מהקב"ה ויתנו אותו לעגל רח"ל, ואכן השתמשו גם בזהב שקיבלו בנס, וזהו שמשה רבינו טען לבורא עולם **"ודי זהב - וכסף וזהב הרבית להם"** לכן הם חטאו בעגל.

ללמדנו, שכפיות טובה זה גרוע מכל, שאפילו עם ישראל בעת נפילתם העצומה נזהרו לא להיות כפויי טובה, וגם נלמד מזה שהיצר הרע לא מסתפק להפיל אותנו בעבירות הוא רשע ורע שהוא מנסה גם להפוך אותנו למפלצות ולחיות אדם מושחתי מידות ואנשים זוחים ורעים לבריות, וכפי הידוע לכל היצר הרע לא רק מנסה להכשיל אותנו בעבירות הוא רוצה גם להפיל בן אדם שיפול גם מבחינת החוק שכך הוא יהיה עמוק בתוך הרשע ומסובך כל כולו בלי יכולת לצאת ולתקן.

למה הנשים שלא חטאו בעגל בכל זאת תרמו זהב למשכן?

וייתכן עוד, שעד ידי שהנשים התעקשו לכפר גם על חטא שהגיע על ידן באונס גמור, בעצם הן באו לתקן גם את חטאם של בעליהן שחטאו בעגל ממש, כי כמו שהן באו לכפר על חטא שבא להם באונס גמור, כך רצו להשוות שאם בעליהם חטאו באונס גמור.

כי השטן החשיך את העולם והראה להם שמשה נפטר, והם נכנסו למצב של ייאוש ופחד, ומצד שני הם חוו גם אכזבה קשה כי הם המתנינו 40 יום עם כל הבגדים היפים והתכשיטים ששמו עליהם במתן תורה כפי שכתב הכוזרי, וכך המתנינו בקוצר רוח למשה רבינו, ופתאום הכל קרס להם מול העיניים, וכגודל האכזבה והיאוש כל גודל נפילתם, שלכן נפלו מהר ובקלות בלי שכל ודעת לעבודה זרה, וזה רצו הנשים החכמות והצדקניות כשבאו עם בעליהם להשוות את עצמן עם הבעלים שהכל ייחשב להם כאונס גמור, וכך הנשים רצו לתקן את חטא העגל לגמרי.

ללמדנו שאם אדם מתקן חטא קל ביותר זה גורם לתקן גם אחרים בחטאים גדולים יותר, כי אנחנו כשרשרת ארוכה ותלויים אחד בשני, ובורא עולם מלא רחמים כשרואה צדיק שחוזר בתשובה על אונס גמור ועל חטא קל שבקלים, זה גורם שבורא עולם יתמלא רחמים על עם ישראל ויקבל תשובת רשעים בעבירות חמורות כי הוא משווה תשובה לתשובה, שעם ישראל אוהבים את הקב"ה ודואגים לנקות כל פגם לגמרי.

כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב

יש להם בעלים או כאן שלא חל האיסור אם כן אין כאן הפקר, בכל זאת ייתכן שלפחות הנשים יקבלו ויזכו בזכות שהייתה לו לבעל בתכשיטים שלה, וכל שכן כשהבעלים חזרו בתשובה וודאי יש כאן גילוי דעת ברור שהם מסכימים, כי אם הסכימו שהאישה תתרום אותם לעבירה כל שכן כשחזרו בתשובה הם ישמחו שתתרום אותם לצורך מצווה???

ובכלל בפשטות כל או רוב הזהב הנמצא אצל היהודים זה ממה ששאלו מהמצרים ומביזות הים, כי לעבדים בדרך כלל אין רכוש יקר, אמנם מצאנו שליהודים היה צאן ובקר, ולכאורה זה היה שלהם גם בתור עבדים ולא רק ממה שקיבלו מהמצרים להקרבה בעת יציאת מצרים.

ואם אכן תכשיטי הנשים זה ממה ששאלה אישה מרעותה המצרית וגם מה שלקחה מביזות הים, אז זה כסף של האישה ולא של הבעל, כי כאן אין חשש שבא לה מגניבה ומשקרת שמצאה, ולכן לפחות שיהיה הקרן שלה ויחשב

העגל, אבל השאלה חוזרת על חטא העגל, מדוע שם לא השתמשו באוצרות שקיבלו ממצרים??

ואולי בגלל שאהרן דרש מהם לקחת דווקא מנשותיהם, אומנם עדיין קשה שהרי ברגע שהנשים לא רצו לתת, למה הבעלים נהגו בברבריות ותלשו להן בכוח את התכשיטים?? הלוא הרבה יותר קל ופשוט לקחת מהאוצרות שלהם?? וכי למי שפורק עול וחוטא בחטא של עבודה זרה וכי אכפת לו לדיוק בדברי אהרן בדיוק רב??

ונראה שאכן היהודים הקדושים, גם בעת נפילתם בחטא העגל לא רצו להיות כפויי טובה ולהשתמש בזהב שקיבלו בנס ובמתנה מבורא עולם ביציאת מצרים וביזות הים, לכן

כידוע הנשים לא חטאו בעגל ואם כן מדוע הנשים בכל זאת תרמו את תכשיטיהם לצורך בניית המשכן?? **וברוך** ה' יש לי 2 תשובות בדבר, **תשובה** ראשונה לכך שהנשים רצו שהמשכן לא ישמש רק ככפרת עוונות, אלא כבית קדוש לכבוד ה' ועם ישראל שהקב"ה משרה שכירתו בנו.

והתחדשה לי עוד תשובה נפלאה בדבר, שהנשים רצו לכפר על אשר תכשיטיהם שימשו ליצירת העגל, ולמרות שזה נחטף מהם ונתלש מהם בכוח וזה אונס גמור, בכל זאת כאב להם שסוף סוף הזהב שלהם שימש לעבודה זרה, ולכן הם התעקשו לתת את התכשיטים שלהם למשכן שיתקן את חטאם.

ואולי הבעלים טענו לנשים שהם לא צריכות לתרום כי הן לא חטאו, ובכל זאת הנשים התעקשו ולכן הן לא ויתרו ורצו אחרי בעליהן למשה בכדי שמשה ישמע אותן ויסכים לקבל את הזהב שלהן למרות שהן עצמם לא חטאו.

מפרש רש"י **"על הנשים"** - עם הנשים, אבל אם זו הכוונה למה לא כתוב עם?? והמילה **"על"** לא מתאימה לכאורה?? **לכן** מוסיף ומבאר רש"י שהביאו חח ונזם **בעודן על הנשים**, דהיינו שהעל הולך על התכשיטים שהיו על הנשים, וכן פרש"י **"טו את העזים"** שעשו את היריעות צמר כשזה עדיין מחובר על העיזים, **וקשה** מדוע היה חשוב שהנשים יבואו לגבאים לתרום כשעדיין התכשיטים עליהן, וכי מה המטרה בזה?? בפרט שיש שם גם תכשיטים של צניעות וכפי שפרש רש"י בהמשך הפסוק.

ובכלל שואלים המפרשים מדוע היו הנשים צריכות לבוא עם בעליהם?? **והספורנו** מסביר שהאנשים באו עם הנשים כי לא מקבלים צדקה מן הנשים אלא דבר מועט.

ולכאורה במדבר טעם זה לא שייך, שהרי הבעלים הסכימו שהנשים יתנו תכשיטים לעבודה זרה, וברגע שהבעלים הסכימו שזה יהיה לעבודה זרה אם כן זה נהיה מצדם לאיסור הנאה, **וממילא** הנשים שלא הסכימו יתכן שזכו מההפקר, או על כל פנים גם אם נטען שאיסורי הנאה

וטהר לבנו – ויקהל

וייתכן שלכן בפסוק הקודם כתוב שרק הגברים באו לתרום, ורק בפסוק שאחריו כתוב שבאו הגברים ביחד עם הנשים, כי אפשר שבאמת רק הגברים נצטוו לתרום, אבל היות והזהב שברשותם היה בו חשש מוקצה לעבודה זרה וכפי שהרחיב ה"משך חכמה" שהקצו את הזהב שלהם לעשיית עגלי זהב רבים.

וגם כפי שהגמרא מדייקת "אלה אלהיך" לשון רבים כי התאוו לעגלים הרבה, לכן הביאו את התכשיטים בעודם על הנשים להוכיח שבוזה זה אין חשש מוקצה לעבודה זרה, כי זה זהב מהנשים שלא רצו לתת את נזמיהן ותכשיטיהן לעגל.

ואכן זהב כשר שהבעל הביא משלו זה היה נדיר, ולכן דווקא בתרומת הזהב כתוב "הניפו" כי זה היה נדיר, וכמו שמפרשים שגם הבעל הניף וגם הגבאים הניפו, שהבעל שמח והתגאה בכך שהתגבר על היצר, וגם לשבח את הבעל שלא הקצה את הזהב שהיה לו לעבודה זרה, ולא נמשך אחרי היצר הרע שהשתולל ולא התאוה לעבירה ולעגלים נוספים כמו אחרים.

וייתכן שהנשים ניצלו את הפרצה הזו שהבעלים נאלצו להתרים אותן, ואז הן בשמחה התחילו לתרום בהתנדבות ולהתנדב לעשות במלאכה, ולכן כתוב כאן "כל נדיב לב", כי הנשים הצדקניות הפכו את מהות המשכן לא רק לכפרה אלא גם לנדבת לב, כרצונו הראשון של בורא עולם עוד קודם חטא העגל.

ונלמד מזה, שכל דבר יכול להתהפך מכל סוג של תכשיט נשים ולהיות קודש קודשים, אז גם נשמה יהודית יכול להפוך עצמו ממאוס מחמת טומאה חמורה לקודש הקדשים, ועוד נלמד, שבמקום שאין איש, יש לאדם לפרסם וגם לפרסמו ברבים, "תנופה" על שהתגבר על היצר הרע, ולא יצטנע לפתע, אלא אדרבא ויגבה לבו, לחזק אחרים.

קחו מאתכם תרומה לה'

שני כתוב שיתרו ראה אותו באותו יום שופט בין איש לרעהו בדיני ממונות, ומצד שלישי כתוב שכל אחד יצא ורץ להביא תרומה?? אז מה בדיוק קרה באותו יום??

וייתכן שאכן משה ציווה על מלאכת המשכן, והזהיר אותם לקחת מעצמם "קחו מאתכם" והכוונה שיהיה 100 אחוז משלהם ללא חשש גזל, ולכן יתכן שחלק מעם ישראל חזרו בדחיפות למשה רבינו לדון בדיני ממונות בכדי שתרומתם תהיה גלאט ללא חשש גזל.

המשך

ניצל את הזמן לקיים עוד מצווה והיא לכבד תלמידי חכמים בגופו בכך ששימש כמלצר לתת להם אוכל!!!

וברור שמשה רבינו הוא כמלאך ממש, לא רק בשמים היה כמלאך אלא גם בארץ התנהג כמלאך,

אבל בכל זאת נלמד ממשה רבינו כפי שאמרו חז"ל בתנא דבי אליהו רבה כ"ה שחייב כל אדם לומר אימתי יגיעו מעשי למעשי אבותיי אברהם יצחק ויעקב, ומעשה אבות סימן יפה לבנים.

ולכן גם אנחנו לאחר עליה רוחנית גבוהה לא נתפרע בגסות על הגשמיות, כגון במוצאי צום יום כיפור לא נאבד צלם אנוש ונתפרע על האוכל כי יום שלם לא אכלנו, ולא נתפרע במוצאי חג הפסח על החמץ, ולא נישן כל חג השבועות כולל בתפילה ונשבש ימים שלמים כי היינו ערים כל בליל שבועות.

כמו נכסי מלוג שהבעל אוכל פירות, וכאן הבעל וודאי הסכים לוותר על הפירות??

ומה גם שהנודע ביהודה פוסק שאשה יכולה לתרום מתנה גדולה כשטוענת שזה ברשות בעלה, אז בשבילמה באו איתם הבעלים?? וכאמור הנשים לא חטאו בעגל אז למה באמת קיבלו מהן תרומה למשכן, הרי המשכן בא לכפר על חטא העגל?? ואכן לא כתוב שביקשו מהנשים תרומה??

והנה נשים לב לדבר מדהים, שבעצם הנשים לא חטאו וגם שבט לוי לא חטאו, ואם כן יש לנו יותר מחצי מנפשות עם ישראל שלא חטאו כלל בעגל, ומה גם שפחות מגיל 20 לא נחשבים לחוטאים בבית דין של מעלה, ואם רק הגברים היו תורמים אז שבט לוי והצעירים שהיה להם כסף לתרום הייתה תרומתם בטילה בתרומת רוב עם ישראל שחטאו.

לכן באו הנשים ותרמו, וגרמו בתרומתן שהמשכן יהיה לא רק כפרת עוונות לעם ישראל אלא כמחשבה ראשונה של הקב"ה שהייתה קודם חטא העגל שאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וכפי שכתוב "ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי, וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי, ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים: וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם" – ומשמע מפורש שלכן הקב"ה הוציא אותנו ממצרים עוד לפני חטא העגל בכדי לשכון בתוכנו על ידי המשכן והמזבח.

ונלמד מזה, שכל דבר יכול להתהפך מכל סוג של תכשיט נשים ולהיות קודש קודשים, אז גם נשמה יהודית יכול להפוך עצמו ממאוס מחמת טומאה חמורה לקודש הקדשים, ועוד נלמד, שבמקום שאין איש, יש לאדם לפרסם וגם לפרסמו ברבים, "תנופה" על שהתגבר על היצר הרע, ולא יצטנע לפתע, אלא אדרבא ויגבה לבו, לחזק אחרים.

קשה מאוד, למה כתוב "קחו מאתכם" ולא "תנו מאתכם"? והנה גם בפרשת תרומה כתוב "ויקחו לי תרומה", אבל שם אפשר לפרש שמדובר אל הנשיאים או אל גבאי הצדקה שייקחו מאיש אשר ידבנו לבו, אבל כאן כתוב מפורש "ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל קחו מאתכם", אז אם כן ממי ייקחו היהודים, מעצמם?? ועוד קשה, שמצד אחד כתב רש"י שממחרת יום כיפור משה לימד את עם ישראל אודות תרומת ומלאכת המשכן, ומצד

כשמשה רבינו ירד מההר לאחר 40 יום שהיה בשמים שבהם לא אכל ולא שתה ולא ישן בכל זאת אחרי שירד הוא לא התפנה והשקיע לאכילה ושתייה ושינה.

אלא מיד כשירד הוא לימד תורה את העם, וגם למחרת הוא התאמץ ועבד קשה מאוד, שלימד את עם ישראל תורה ושפט ביניהם כל היום עד כדי כך שאפילו יתרו חמיו העיר לו על כך "נבול תבול", וחוף מכל זאת משה רבינו עשה לחמיו יתרו סעודת מצווה, וגם בסעודת המצווה משה רבינו לא ניצל את ההזדמנות סוף סוף לאכול לחם, אלא

וטהר לבנו – ויקהל

אלא נתנהג כמשה רבינו שהיה מלאך אמתי בשמים וגם בארץ, כי הרוחניות הגבוהה שבה היינו אמורה להשפיע עלינו גם עם סיומה, ולא ניראה חלילה כפורקי עול וכשמחים להתפטר מעול המצווה וכתינוק הבורח מן בית הספר.

ויצאו מלפני משה - המשך

והאבן עזרא כתב שכולם יצאו בבת אחת בשונה מכניסתם שנכנסו קבוצות קבוצות, והמשמעות שכולם בלי יוצא מן הכלל רצו בזריזות להביא תרומה ולא התעכבו לשאול שאלות, אלא קודם כל הביאו ורק אחרי זה הם שאלו שאלות מהבוקר עד הלילה.

וייתכן שלכן הייתה טענה נגד הנשיאים שהתעצלו והביאו אחרי כולם, והרי באמת הייתה להם כוונה טובה להשלים ככל שיידרש?? אלא כאן הייתה תביעה עליהם, כי הרי כולם כולל אתם רצתם החוצה ממש מיד ובזריזות להביא את תרומת השם בלי שאלות וחשבונות, אז למה התקררתם בדרך והתחלתם לחשב חשבונות, ועל כך נכתב "והנשאים" חסר, כי היה בהתנהגותם זו חיסרון.

ויעש בצלאל את הארון

שבשעה שאמר הקב"ה למשה עשה המשכן בא ואמר לבצלאל.

אמר לו מהו המשכן הזה? אמר לו: שישרה הקב"ה שכירתו בתוכו ומלמד לישראל תורה, אמר לו בצלאל והיכן התורה נתונה? אמר לו משאנו עושים את המשכן אנו עושין הארון, א"ל רבינו משה אין כבודה של תורה בכך, אלא אנו עושין הארון ואח"כ המשכן לפיכך זכה שיקרא על שמו שנאמר ויעש בצלאל את הארון:

והנה בחומש דברים פרק' כתוב "בעת ההוא אמר ה' אלי פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ", ומשמע שעשיית הארון תהיה אחרי קבלת הלוחות, "ואכתב על הלחת את הדברים אשר היו על הלחת הראשונים אשר שברת ושמתם בארון", "ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לחת אבנים כראשונים" דהיינו שעשה קודם ארון ואחרי זה לוחות.

ולכאורה קשה, איך שינה משה רבינו מהסדר שנצטווה מהקב"ה?? והנה רש"י שם כתב – שמשה שינה מדברי ה' שעשה ארון תחלה, בטענה שזה ביזוי התורה שכשארז מההר והלוחות בידי היכן אתנם, וזה לא הארון שעשה בצלאל שהרי משכן לא נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים.

ופלא דברי רש"י, כי טענה זו למה לא טען משה רבינו אותה קודם ירידתו עם הלוחות הראשונות, ואולי כי שם לא הזכיר הקב"ה את עניין עשיית הארון, ורק בלוחות הזכיר הקב"ה את הצורך בארון.

וייתכן כי כלפי שמיא היה גלוי שמשה ישברם, אבל גם שברי הלוחות מונחים בארון?? ואולי לפני חטא העגל כשם שיכלו לראות את משה בלי מסווה כך הלוחות יכלו להיות בלי כיסוי ויל"ע.

וגם זה לכאורה סותר את המדרשים הקודמים שבצלאל שאל את משה "היכן התורה נתונה – ואין זה כבודה של תורה" ומשמע שהלוחות היו בלי ארון עד שבה בצלאל בהסכמת משה ועשה ארון תחילה ואחר כך משכן??

ובהתעמקות בפסוקים בחומש דברים נראה שגם כאן אפשר לפרש כדברי יהושע, שהקב"ה נתן מקום למשה

שואל המשגיח הצדיק רבי אליהו לאפיאן הרי בתחילת הפרשה כבר כתוב שכל עם ישראל נקהלו לפני משה, אז ברור הדבר שיצאו מלפני משה, ולמה טרחה התורה להדגיש שיצאו מלפני משה??

ומתרץ המשגיח זצ"ל שהתורה מחדשת לנו שכאשר יצאו ממשא הכירו בהם שיצאו ממשא, ולהבדיל ממי שיוצא מבית מרוח שרואים לפי הליכתו ששתה הרבה אלכוהול בבית מרוח, אבל מי שיוצא מבית כנסת אחרי תפילה לוחטת גם כשיצא מהתפילה עדיין רושם התפילה על פניו, וגם כאן ראו שיצאו "מלפני משה", ולכן האכילה שלנו במוצאי צום צריכה להיות אכילה שעדיין השפעת קדושת הצום על פנינו - שתהיה אכילה נאצלת עדינה בקדושה וטהרה ומתוך רוחניות וכראוי.

בגמרא ברכות נ"ה א' אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן בצלאל על שם חכמתו נקרא, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו לבצלאל עשה ארון וכלים ומשכן.

אמר לו בצלאל: משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם?? שמא כך אמר לך הקדוש ברוך הוא עשה משכן ארון וכלים, אמר לו משה: שמא בצל קל היית וידעת.

ובתוספות מקשה שהרי בפרשת תרומה כתוב ארון תחילה?? ותיירץ שבפרשת כי תשא כתוב קודם אהל מועד ואחר כך את הארון לעדות, אך עדיין קשה שמ"מ בתרומה כתוב הפוך??

ואכן בשיטה מקובצת כתוב שמשה רבינו רצה לנסות את בצלאל לכן הפך לו את הסדר, אבל קשה שאם כן היה למשה רבינו להפוך את הסדר, לא בפרשת תרומה שם נצטווה מהקב"ה אלא בפרשת ויקהל?? ועוד מקשה הפני יהושע שאיך עלה בדעתו של משה להפוך ח"ו דברי אלקים חיים??

ותירץ שאין כאן קדימה כלל בעניין סדר המלאכה, ולכן הקדים פעם אחת את המשכן לכלים ואח"כ את כלים למשכן, לומר שכולם שווים, כמו שלפעמים הוקדם משה לאהרן ולפעמים אהרן למשה וכפי שכתב רש"י ללמדנו ששניהם שקולים.

והקב"ה סמך על בצלאל שיעשה לפי חכמתו לאחר שמילא אותו רוח אלקים וקרא אותו בצלאל, כי אפשר שמשה הסתפק בדבר, ובעצם הסברא שאמר בצלאל להיכן אכניס את הכלים לפי האמת היות ומחנוכה לא הוקם המשכן כלל עד אחד בניסן ממילא לא משנה לכאורה הסדר מה קודם, רק מצד דרך ארץ בעלמא אמר בצלאל שיש להקדים את המשכן שעשוי להכניס בו הכלים בזמנם.

אמנם במדרש רבה נ' א' משמע להיפך מדברי הגמרא, שכתוב "תן לחכם ויחכם עוד" תן לחכם - זה בצלאל,

וטהר לבנו – ויקהל

ונעצם בכך הכשיר בצלאל לכתחילה את הארון שעשה משה עוד קודם לקבלת הלוחות, שאכן טענת משה שיש ביזוי לתורה שלא מיד יהיה מונח בארון שלכן צריך להקדים בניית הארון לקבלת הלוחות, ודרך בצלאל התגלה שזה רצון ה' האמתי, ואולי זה גם מתרץ את הסתירה שיש בדברי המדרש רבה קהלת ז' יח' כלפי קדימת הארון למשכן עיי"ש.

ולכן נחשב שבצלאל בנה לבדו את הארון, כי הוא כביכול הכשיר את הארון שעשה משה בשלימות וגילה שזה רצון ה', ולפי זה אין סתירה בין הגמרא למדרשים מה קדם למה, כי תלוי על איזה ארון מדברים, ואכן הארון שהיה בקודש הקודשים זה עשה בצלאל רק אחרי הכנת המשכן.

ללמדנו שבורא עולם נותן מתנות לבני אדם, הנה לנו בצלאל בן 13 זכה למתנה עצומה, עד כדי כך שאפילו תיקן את פועלו של משה רבינו נביא הנביאים, ולמה זכה לכך??? כל זה בזכות הסבא הגדול שלו חור שמסר נפשו ונהרג על קידוש ה', ובזכות הסבתא רבה שלו מרים שמסרה נפשה לקיים את ילדי ישראל, לכן כמה שנמסור נפש ככה נזכה לצאצאים קודשים.

במראות הצובאת אשר צבאו פתח אהל מועד

ונראה לתרץ, שאם הכהן היה מתבונן במראה דרך עבירה מידי פעם היה מנסה להתבונן בה ממש ואם החושדים בו שיעקבו בו מהצד יראו שהוא לא מעביר עיניו אפילו לרגע לראותה במציאות סימן שאין כוונתו חלילה לעבירה ורק למצווה ראייתו דרך המראה.

ולפי זה נראה לפרש גם מדוע משה הסתפק האם לקבל את תרומת המראות כי הוא תכשיט של צניעות ואילו כל תכשיטי זהב הנשים קיבל בלי שאלות וספקות למרות שהיו שם גם תכשיטים של צניעות כמפורש ברש"י שם!!!

וייתכן, שכאן חשש משה לקבל את המראות כי חשש מהתקלה שתצא מראיית הכהן את האישה דרך המראות ומה יגידו פרחי הכהונה.

לכן טען לו בורא עולם שמראות אלו שימשו במסירות נפש להקים ולהחיות את עם ישראל בזמנים הקשים ביותר של הגלות, ולכן זה חפץ של קדושה "קדושת עם ישראל" ואין חשש שכהן שכוונתו לקדושה כשיסתכל דרך מראות קדושות אלו בנשים שבאות וצובאות להקריב קרבנות בפתח אוהל מועד שחס וחלילה תצא מזה תקלה וקלקול לפרחי הכהונה.

ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר מחילול השם ומפעולות ודברים שעלולים לגרום להרס הדור הצעיר, וזאת למרות שאנחנו יודעים בעצמנו שהכל כשר ואין לנו שום כוונות רעות חלילה, בכל זאת עלינו להיזהר שמא הדור הצעיר יחשוך ויפרש את מעשינו כדבר שלילי ויתיר לעצמו איסורים מכוחו.

רבי כל הזמן הסתכל על תמונה לא צנועה כל הזמן בלי בושה ובלי להתבלבל!!!

אמרו לו הגבאים, וכי תעלה על דעתך שגדול הדור כך יבזה את עצמו, הרי גם רב צבוע לא היה יושב ומסתכל ישר בלי בושה ובלי להתבלבל, אלא היה כביכול שומר על עיניו ומידי פעם חוטף מבט בתקווה שלא ישימו לב, ואם גדול הדור הסתכל בלי בושה דבר שממש לא מתאים למעמדו, זה מוכיח שלמרות שהסתכל ממול בכל זאת הוא לא ראה כלום, כי העיניים הקדושות שלו פשוט לא רואים דבר טמא, כי הוא קודש הקדשים!!!

וסיפר לי שכן יקר הרב ויסמן מאשדוד, שהאדמו"ר מויזניץ בעל הישועת משה זצ"ל היה נוהג לנפוש בשוויץ פעם בשנה, ובכדי שלא ייכשל במראות אסורות בנסיעה

לפרש שקודם יעשה ארון ואחר כך יפסול את הלוחות, כי בפסוק השני שם כתוב "ואכתב על הלחת ושמתם בארון" וכאן קצת משמע שיכניס את הלוחות בארון שקיים כבר בכדי שהלוחות לא יהיו גלויים.

ולפי זה הכל מתברר כפתור ופרח בסייעתא דשמיא, שמשה רבינו חשש שמא בעשיית הארון הקדים שלא לרצון ה', לכן שמח כשבצלאל שהקב"ה העיד עליו שהוא מלא בחכמת ה' ולחשוב מחשבות נכונות כדעת ורצון בורא עולם גם הוא טען כטענת משה שחייבים להקדים את בניית המשכן בכדי שיהיה כבר מקום לכלים, וזאת אפילו מטעם דרך ארץ בלבד!! שהרי ממילא לא בנו את המשכן מיד אלא הכל היה מוכן ושמור רק בחודש ניסן.

ללמדנו שבורא עולם נותן מתנות לבני אדם, הנה לנו בצלאל בן 13 זכה למתנה עצומה, עד כדי כך שאפילו תיקן את פועלו של משה רבינו נביא הנביאים, ולמה זכה לכך??? כל זה בזכות הסבא הגדול שלו חור שמסר נפשו ונהרג על קידוש ה', ובזכות הסבתא רבה שלו מרים שמסרה נפשה לקיים את ילדי ישראל, לכן כמה שנמסור נפש ככה נזכה לצאצאים קודשים.

כתוב בספר ליקוטי תורה של האר"י הקדוש שהכהן היה מתבונן בפניו של האדם המקריב וכך היה רואה ומכיר את חטאו ומתקנו על ידי כוונות בעת ההקרבה, אבל כשאישה הקריבה הכהן לא היה מסתכל בפניה אלא מסתכל עליה דרך המראות "מראות הצובאות" שהיו בכיור.

ומקשה האדמו"ר המנחת אלעזר ממונקאטש שמה ההבדל אם הכהן מסתכל על האישה ישירות או דרך מראה הרי אם כוונתו לטובה יהיה שניהם מותרים, ואם חלילה כוונתו לרעה שניהם יהיו אסורים!!!

ותירץ, שאכן אין חשש שהכהן יסתכל לשם עבירה חלילה, אלא יש חשש שמא פרחי הכהונה - הכהנים הצעירים, יטעו שמותר להתבונן בפני אישה, לכן הכהן לא יסתכל על האישה רק יתבונן בה דרך מראה.

ועדיין קשה לעני"ד שיש חשש שפרחי הכהונה יבחינו שהכהן מתבונן בה דרך המראה אולי יפרשו זאת כצביעות, שכאילו הכהן לא מסתכל עליה אבל מהצד דרך תחבולה הוא מסתכל עליה, ויש בזה הרס לחינוך לצביעות חלילה!!!

זה מזכיר לי סיפור על הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצ"ל שבא להתרים עשיר באמריקה שהיה לו מנהג מוזר, דוקא במשרד מעל מושבו היה תמונה גדולה לא צנועה ובזה היה בודק את הרבנים שבאו להתרים אותו, מי שהיה מציץ בתמונה אותו עשיר לא היה תורם לו כי ראה בו אדם לא ירא שמים.

והנה כאשר רבי אהרן קוטלר נכנס למשרדו כל הזמן עיניו הקדושות של רבי אהרן קוטלר היו מכוונות היישר לעבר התמונה, והעשיר שראה את רבי אהרן בכך כמוכן לא תרם כלום לשיבתו של רבי אהרן.

הגבאים של רבי אהרן היו בתדהמה הייתכן לגדול הדור העשיר לא תרם??? והם באו לאותו עשיר ואמרו לו למה לא תרמת לגדול הדור??? ענה להם אותו עשיר, כי אותו

וטהר לבנו – ויקהל

הרכבות המקבילות אתם שוכרים בזמן נסיעתי בכדי שיסעו ריקות?!

הגבאים היו בהלם ובשוק פעם שנייה, הם אכן הבינו שהאדמו"ר בעיניו הקדושות לא נכשל ולא ראה שום פריצות אלא שעניו אכן היו פתוחות ומסתכלות בכל זאת הוא ראה רק קרון ריק, לכן המשיך להסתכל בלי להתבלבל!!!

זה לימד אותם על עוצמת קדושת עיניו הטהורות, שלא נכשל בעיניו גם כאשר בדרך הטבע אמור היה להיכשל חלילה, והוסיף לי שאת זה אפשר לשאול מרב הרשל כ"ץ שהיה הגבאי של האדמו"ר זצ"ל והוא מעיד על כך בעדות נאמנה.

ברכבת בהרי האלפים היו שוכרים עבורו את כל הרכבת כך שהרכבת שימשה רק את האדמו"ר ומלוויו.

הנה יום אחד האדמו"ר רכון על החלון מסתכל לכיוון הנוף ולפתע חולפת רכבת מקבילה אליהם והיא הייתה עמוסה בנשים לא צנועות, והנה הגבאים רואים שהאדמו"ר ממשיך ומסתכל לכיוון הקרון שיש בו פריצות והאדמו"ר לא הסיט את ראשו אלא מבטו עדיין ממוקד כל הזמן לכיוון ההוא!!!

הגבאים היו בתדהמה לא הבינו מה פשר הדבר? הרי האדמו"ר הוא קודש הקדשים ואיך יתכן דבר שכזה? אבל בדרך לאכסנייה, שאל האדמו"ר את מלוויו, וכי גם את

ללמדנו, שהשומר על קדושתו באמת ובתמים הקב"ה לא מכשיל אותו גם בשוגג ומציל אותו מעבירות גם מעל דרך הטבע!!

*ויצו משה ויעבירו קול במחנה ויכלא העם מהביא

נמצד שני היות ויש דעות בגמרא שהוצאה חוץ לתחום זה רק איסור דרבנן רב יוסי בעירובין לו' וכן **בכתובות כח'**, והיא מחלוקת תנאים מפורשת **בסוטה ל'**, ולדעת הסוברים שהוא איסור מדרבנן בפשטות על כורחך הפסוק **"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי"** שנכתב קודם מתן תורה מזהיר על מלאכת הוצאה בשבת וכדברי התוספות בעירובין שם, ואילו לדעות שפסוק זה מלמד על איסור תחומים דאורייתא א"כ מקור האיסור הראשון להוצאה מהתורה היה בעת תרומת המשכן מהפסוק **"ויצו משה"** וכדברי הפני יהושע.

נבעצם היות וכל לט' מלאכות האסורות בשבת לומדים ממלאכת המשכן, ואם כן לכאורה לא הוזהרו על מלאכות שבת קודם ציווי המשכן? אבל בפשטות היות וכבר במרה הוזהרו על מצוות שבת וכן בעשרת הדברות במתן תורה, אם כן בפשטות הם הוזהרו קודם תרומת המשכן על כל לט' מלאכות שבת, רק ממלאכות המשכן נלמד לדורות מהם המלאכות החשובות ושנאסרו לעם ישראל לעשותם בשבת.

נאם כן חוזרת השאלה מדוע לדעות שתחומים דאורייתא לא הזהיר משה על מלאכת הוצאה עוד בזמן מתן תורה או קודם – במרה, ומדוע עוד קודם מתן תורה הזהיר על תחומים ולא על הוצאה? כי לכאורה תשובת הפני יהושע אולי מתרץ רק מתקופת חטא העגל ועד תרומת המשכן ולא קודם לכן?!

ועל כן נראה לתרץ שהמחלוקת האם משה הזהיר על הוצאה בשבת עוד בעת נתינת המן קודם מתן תורה, זה קשור למחלוקת מה כוונת התורה שיצאו ממצרים **"כשש מאות אלף"**, כי הנה **הרבינו בחיי** טוען שכשש מאות אלף הכוונה פחות, וטוען שהיה חסר אחד והקב"ה הצטרף להשלים חסרונם, ולא רצה להזכיר במפורש את חסרונם, והביא שמצא כתוב **בפרקי רבי אליעזר פיק ל"ט** כשעלו ישראל ממצרים נתייחסו כל הגברים ששים ריבוא חסר חד מה עשה הקב"ה נכנס במניין עמהם ועלה מספרם ששים ריבוא הוא שנאמר (בראשית מו, ד) **"ואנכי אעלך גם עלה"**.

נאילו רבי יוסף בכור שור וכן בעלי התוספות במדבר א' כתבו שהיה באומד – השערה ובלי ספירה, ולפי זה משמע שהיו שש מאות אלף מלא כשיצאו ממצרים, ויותר מפורש **בוהר חלק ב' ד'** שכתב שיעקב ירד למצרים והשכינא ירדה עמו ושש מאות אלף מלאכים עמו, ומה שכתוב יציאת מצרים **"כשש מאות אלף רגלי"** ולא כתוב שש מאות אלא כשש מאות, אלא לומר לך שכשם שירד יעקב למצרים

הגמרא בשבת צו' דורשת מפסוק זה את איסור הוצאה מרשות לרשות בשבת, שהרי משה ישב במחנה לוי, ומחנה לוי היה רשות הרבים, ומשה מזהיר את עם ישראל שלא תוציאו חפצים ותרומות מהרשות היחיד שלכם לרשות הרבים.

ומקשה הפני יהושע מדוע המתין משה רבינו מלהזהיר על איסור הוצאה בשבת רק עד שהרבו העם להביא יותר מהצורך?!

ותירץ הפני יהושע שביציאת מצרים כתוב **בחומש שמות פיק יב' פסוק לו'** שיצאו ממצרים **כשש מאות אלף** גברים – מגיל 20 כדברי רש"י, בלי נשים וקטנים, וראה **בתוספות בשבת בעירובין דף ו'** שטוען ש600 אלף זה המספר שקובע לרשות הרבים, ולומדים זאת ממחנה ישראל במדבר שהיה אסור להוציא מבתיהם להביא למשה רבינו כי מספרם היה 600 אלף.

וטוען הפני יהושע שבחטא העגל מתו 3000 יהודים וממילא היה חסר ממניין 600 אלף יהודים, ולכן אחרי חטא העגל לא היה לעם ישראל רשות הרבים, ולכן לא היה צורך למשה להזהיר על איסור הוצאה אחרי חטא העגל, ורק ברגע שנוכח שמרבים העם להביא נדבות יותר מהצורך, מזה הוא הבין שגם הושלמה תרומת האדנים שהייתה ממחצית השקל, והיו חייבים להגיע מתרומת מחצית השקל לסך מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקדש, שזה הספיק בדיוק לאדנים ולווי העמודים, וכמו שכתוב מפורש החשבון בפסוק **"בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים"**, ומזה הוכח למשה שיש בעם ישראל יותר מ600 אלף.

וקשה לי על דבריו שהרי לפני חטא העגל מדוע לא הזהיר על הוצאה בשבת? והנה ראיתי **בתוספות בעירובין דף יז'** מביא גירסא בגמרא **בהוריות ז'** שהוצאה כתובה בתורה מ"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" שנכתב קודם מתן תורה, אומנם בגמרא **עירובין נא'** מפורש שם לימוד אחר מפסוק זה, ששם הגמרא דורשת איסור לצאת מחוץ לתחום העיר 2000 אמה, וגם בגרסאות הגמרא בהוריות שם לא הביאו לאיסור הוצאה המפורש בתורה את הפסוק בתורה בחומש שמות **"אל יצא"** אלא הביאו את הפסוק המופיע בספר **ירמיהו יז' כב' "לא תוציאו משא מבתיכם"**, ומשמע מכל זה שאכן יש דעות בגמרא שלפני מתן תורה לא הוזהרו ישראל על מלאכת הוצאה.

וטהר לבנו – ויקהל

הזהיר עוד לפני מתן תורה בעת נתינת המן לא להוציא בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים.

יחשוב לציין שלמרות שהיו ביוצאי מצרים אלפים בני בר מצוה דהיינו מגיל 13 החייבים במצוות וכן נשים גדולות האסורות בהוצאה בשבת כמו גברים בני 20, בכל זאת אומר **תוספות בעירובין דף ו'** שהמספר שכתוב בתורה זה מה שקובע ללמוד ממנו את מספר אנשים הקובעים לרשות הרבים, ואכן 600 אלף זה מספר המופיע בתורה לגבי עם ישראל במדבר ורק במספר כזה שדורכים ברחוב הוא נהפך להיות רשות הרבים.

מדוע לא הזהיר משה על הוצאה בתחילת השנה – מדין ספק דאורייתא - המשך

ייתכן לתרץ שלפי דעה זו ספק דאורייתא לחומרא זה רק מדרבנן ולא מהתורה כדעת הרמב"ם רמב"ן ור"ן, ולכן משה רבינו לא הזהיר על כך, ואילו לדעה שספק דאורייתא לחומרא זה דין מהתורה אם כן לדעתו צריך לפרש שאכן משה הזהיר עוד לפני מתן תורה בעת נתינת המן כאמור קודם בדעת התוספות ואכן הפני יהושע כתובות ט' הביא שדעת רש"י ותוספות שספיקא דאורייתא לחומרא זה דין מהתורה.

עוד יש לתרץ על פי דברי תוספות האמורים קודם, שבאמת מגיל 13 בני חיוב לשמירת שבת וכן כולל הנשים בוודאי היה רשות הרבים כי הם היו בוודאות הרבה יותר מ600 ריבוא, ומכל מקום לומדים דין רשות הרבים מהמדבר לא לפי המציאות הנזכרת שהיו הרבה יותר מ600 ריבוא, אלא רק לפי המספר המפורש בתורה, ולכן גם אם ידע משה רבינו שיש יותר מ600 ריבוא כי נוספו עוד בני 20 חדשים בשנה החדשה וכאמור, בכל זאת כל עוד לא הוזכר מניינם בתורה אם כן אין להם חשיבות של 60 ריבוא הנקבע אך ורק לפי הכתוב בתורה במפורש.

אומנם יש לחלק ולדחות את התירוץ האחרון, שייטכן שהכלל של תוספות תקף רק כלפי נשים ועל כל מי שהוא פחות מגיל 20 שהיות והתורה לא החשיבה אותם במניין לכן הם לא נחשבים למניין עם ישראל ולקבוע דין רשות הרבים בשבת, אבל כל בן שנהיה בן 20 שנה בתחילת השנה היות והתורה גילתה שהוא חשוב למניין עם ישראל אם כן יש להחשיבו במניין עם ישראל גם כאשר התורה לא ספרה אותו עדיין, **ולפי** חילוק זה נצטרך להגיע לתירוץ הראשון, כי גם כך חידוש תוספות מחודש הוא ביותר ואם כן ייתכן שיש להגדירו רק על פי החילוק שכתבנו ויל"ע.

מתי היה למשה רבינו זמן להזהיר על איסור הוצאה - המשך

או שאפשר לתרץ שהיה למשה להזהיר במרה או לפני מתן תורה בעת נתינת המן, כפי שיש דעות בגמרא שבפסוק **"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי"** הזהירים על איסור תחומין – לצאת יותר מ2000 אמות מחוץ לעיר, ואז היה להזהיר על איסור הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים.

אבל לא נראה כן מקושיית הפני יהושע כי בתשובתנו ענה שבגלל חטא העגל ירד מספר עם ישראל מ600 ריבוא ולכן הם הפסידו את רשות הרבים, משמע שעל הזמן שלפני חטא העגל על זה לא בא הפני יהושע לתרץ מדוע לא הזהירים משה על איסור הוצאה כאשר היה להם 60 ריבוא, או בגלל שאז היה חסר אחד משישים ריבוא.

או שאכן אז הזהירים כדעת התוספות שהפסוק **"אל יצא איש ממקומו"** שנכתב בעת נתינת המן לפני מתן תורה כבר אז הזהירים על איסור הוצאה, רק בגלל חטא העגל התבטל האיסור כי כבר לא היה להם רשות הרבים, וזה חזר להם רק לאחר שנודע למשה רבינו מהשלמת תרומת האדנים שיש יותר מ600 ריבוא ולכן חזר האיסור ועל כן שב והזהירים על כך.

בשש מאות אלף כך יצאו ממצרים בשש מאות אלף, משמע מזה (שלא פירש **"כ"** שהכוונה כמעט אלא פירש שהכוונה כמו שהיה 600 מאות אלף מלאכים בהתחלה כשירד יעקב למצרים), שיצאו ממצרים בדיוק שש מאות אלף לא פחות ולא יותר.

ולפי זה לדעות שביציאת מצרים היה חסר אחד לשישים ריבוא אם כן לא היה להם רשות הרבים גם לאחר מתן תורה עד שהתחילה השנה החדשה בתשרי וכפי שיתבאר בהמשך, ולכן לא היה צורך למשה רבינו ללמד ולהזהיר על הוצאה בשבת מזמן מתן תורה, אבל לשיטות שיצאו ממצרים בדיוק 60 ריבוא אם כן היה להם רשות הרבים כבר מזמן יציאת מצרים, ולכן מתאים לפי זה שמשה

אומנם לפי דרכו של הפני יהושע שבגלל שחסרו 3000 מחמת חטא העגל, או כפי שכתבנו כי יצאו ממצרים פחות אחד משישים ריבוא, בכל זאת קשה שהרי בתחילת השנה החדשה דהיינו בא' תשרי אז נוספו אלפים שנהיו בני עשרים, וכפי שמשמע מרש"י שרק בתחילת שנה - בתשרי רק אז נמנו לבני עשרים ולא לפי יום ההולדת, **ואם** כן כבר מא' תשרי היה מעל שישים ריבוא בעם ישראל ונאסר להם ההוצאה, **ומדוע** רק לאחר יום כיפור ולאחר כמה ימים לפחות שבהם הודיע לעם ישראל על נדבת המשכן ולאחר כמה ימים שתרמו עד שהמלאכה הייתה דיים, רק אז הכריז משה והודיע על איסור הוצאה בשבת??

נראה לתרץ, שמשה רבינו לא ידע כמה נוספו, ומשה רבינו לא רצה לספור את עם ישראל בלי ציווי מפורש של הקב"ה מחשש פן יהיה בהם גנף, והמתין לדעת את מספרם או על ידי שמים כפי הדעות שביציאת מצרים כביכול מנאם הקב"ה ולא משה, ורק בפרשת כי תשא הודיע לו הקב"ה שיש דרך לספור את עם ישראל בלי שיהיה בהם גנף וזה על ידי שיתנו מחצית השקל ויראו מה סך הכסף שנכנס.

אך עדיין קשה שלמרות שמשה רבינו לא ידע את מספרם המדויק לפני שקיבל את סך הכסף שנכנס ממחצית השקלים, בכל זאת ברור הדבר שיש כמות נוספים שנהיו בני 20 בתשרי, ולמרות שמשה רבינו לא ידע כמה נוספו בכל זאת אמור להיות כאן ספק הוצאה דאורייתא, כי יש סיכוי גדול שנוצר רשות הרבים דאורייתא, והלוא ספק דאורייתא לחומרא?? **ואם** כן היה על משה להזהיר עוד קודם תרומת המשכן שאסור להוציא??

בעצם יש לעיין בשאלת הפני יהושע הקודמת מדוע משה רבינו לא ציווה על מלאכת הוצאה בשבת רק עד קבלת תרומות המשכן ולא קודם לכן??

הנה קצת יש לתמוה על שאלתו וכי מתי היה יכול משה רבינו לצוות את עם ישראל על איסור הוצאה, שהרי מיד לאחר מתן תורה משה עלה לשמים למשך 40 יום, וביז' בתמוז הוא ירד ושבר את הלוחות והעניש את החוטאים ומיד עלה לבקש רחמים בעד עם ישראל משך 40 יום, ואז ירד לפסול לוחות שניות ושוב עלה למרום עד יום כיפור ולמחרת יום כיפור משה שפט אתהעם וציווה על תרומת המשכן ואכן באותו שבוע בשבת הוא הזהיר על מלאכת הוצאה??

ובפשטות אפשר לתרץ שהקושיה העיקרית הייתה מדוע משה רבינו לא הזהיר על מלאכת הוצאת בערב שבת אלא המתין לאמצע שבת שעצר את העם מלהמשיך להביא תרומות למשכן כי הגבאים אמרו לו שתרמו יותר מהנצרך?? **ובפרט** שאכן כבר הזהירים משה עוד לפני שבת שאין מלאכת בניית המשכן דוחה שבת ואסור לעשות מלאכות בשבת גם לצורך המשכן.

וטהר לבנו – ויקהל

א. כשידד לפסול את הלוחות השניים, כי אם היה חסר רק אחד 60 ריבוא כאן בוודאות יכל לדעת שיתווסף עוד אחד לגיל 20 בתחילת השנה החדשה, וממילא יהיה רשות הרבים כי יהיה בוודאות 60 ריבוא, ולמרות שתוספות טוען שרק מספר שנכתב בתורה קובע, א. אחד זה לא מספר.

ב. כפי שתי ידידי הרה"ג ר' צבי קליין שליט"א מאשדוד שהיות והקב"ה השלים את האחד שהיה חסר ל60 ריבוא ממילא יש חשיבות לאחד שמשלים ל60 ריבוא, ולכן היה על משה להזהיר שבתחילת השנה החדשה עוד קודם ירידתו שהייתה בי תשרי, כבר יהיה איסור הוצאה בשבת.

ועל זה בא תירוץ הפני יהושע שהיות ונחסרו בחטא העגל 3000 אנשים ממילא כבר לא היה ידיעה ברורה למשה רבינו שבתחילת השנה החדשה יתמלא מניין עם ישראל לכדי 60 ריבוא וכפי שכתבנו קודם.

ויצו משה – איסור הוצאה, האם משה היה מחוץ למחנה או במחנה לווייה? – המשך

ובפשטות גם קודם הקמת המשכן לא היו מחנות בעם ישראל, ורק לאחר הקמת המשכן הקב"ה סידרם במחנות סביב המשכן כאשר שבת לוי היו כביכול בטבעת הפנימית סביב המשכן ומסביבם בטבעת החיצונית היו מחנות השבטים, ואם כן איך הגמרא אמרה שמשה ישב במחנה לווייה??

ועוד קשה שכתוב מפורש בתורה "והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה" ואילו על כל העם כתוב "והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה", משמע שרק חלק מהעם היו מבקשי ה' שבאו לאהלו של משה ולא כל העם!! **וקשה** שהרי פירש רש"י שכל העם מצויים אצל משה??

ולכן נראה שמה קיבל את התרומות באוהלו שהיה מחוץ למחנה, ואוהלו בוודאי היה רשות היחיד כמו כל בית, רק הכוונה לדרך ממחנה ישראל לבית של משה שהיה 2000 אמות זה היה רשות הרבים כי כל עם ישראל הגיעו למשה דרך שם.

וייתכן עוד מחנה לווייה היה מקום של לומדי התורה בהתמדה עוד מימי גלות מצרים שלא פסקה ישיבה מעם ישראל, **ומבקשי ה'** שיצאו אל משה היו אלו בעיקר בני **שבת לוי** שיצאו מחוץ למחנה ללמוד תורה ממהם כל הזמן.

ולכן אהלו של משה נחשב למחנה לווייה ששם היו בני לוי כל הזמן **באוהל מועד כפרש"י** - **בית ועד למבקשי תורה**, ואילו כל העם באו מידי פעם למשה רבינו, ולכן הדרך לאהלו של משה נחשב לרשות הרבים.

אומר לכם את האמת, שכאשר ראיתי את קושית הפני יהושע ואת חידושו הנפלא התלהבתי מאוד כפי שרבים וטובים ממני התלהבו מחידושו זה, אבל בורא עולם ברחמיו הפתיע אותי שנתן לי את כל החידוש שנוספו כבניין על דברי הפני יהושע, וכל יום התלהבתי מהתוספת שהתחדש לי, וחשבתי לתומי שבזה נגמר עניין חידוש הבנוי מכוח הפני יהושע, אבל ביום השני התחדש לי בס"ד עוד תוספת חשובה ושוב התלהבתי ביותר על עוצמת הדברים, והייתי בטוח שאכן הפעם סיימתי לחדש בעניין, אבל בורא עולם ברחמיו נתן לי ביום השלישי דווקא בעת חתונה כשהייתי עייף מאוד המשך נפלא להשלים הבניין כפתור ופרח וכולי תודה עצומה לבורא עולם שזיכני בכך.

ושמחה זו נותנת טעם מה היא שמחת פורים אמיתית שכתוב בה ליהודים הייתה אורה – אורה זו תורה, אכן בכוח שמחת התורה הקדושה אפשר למחות את זרע עמלק הנמצא בתוכינו כדברי האדמו"ר מגור זצ"ל שלכל יהודי יש עמלק קטן שעליו למחות ולא להשאיר ממנו זכר, ובעזרת ה' בורא עולם ברחמיו יתן לי עוד שמחת התורה וחידושים מתוקים מדבש אמן ואמן.

**ויצאו כל עדת ישראל מלפני משה

את משה ולדון עמו בדיני התורה, וכפי שאמר משה רבינו **יביא אלי העם לדרש אלקים: כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטני בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלקים ואת תורתיו**, ולפי דברי רש"י יום זה היה לאחר 80 יום שמהם רבינו היה בשמים.

ואם כן, זה חידוש הפסוק והדגשו, **שלמרות שכל העם עמדו מבוקר עד הערב לזכות לדבר עם משה ולהדבק בו ובתורתו**, בכל זאת **כולם גלי יוצא מהכלל יצאו במהירות לתרום לבניין המשכן, ולא היה אחד שכביכול לשם שמים ניצל את ההזדמנות שהתור**

או שאכן אין טענה וקושיה כלל מדוע לא הזהיר משה על איסור הוצאה לפני מתן תורה, ואחרי מתן תורה לא היה זמן למשה להזהירם כי אם אחרי יום כיפור וכאמור.

וייתכן לתרץ על השאלה הקודמת באופן אחר, שאכן שאלת הפני יהושע שהיה על משה להזהירם לאחר מתן תורה על איסור הוצאה, ולמרות שהיה טרוד כפי שפירטנו קודם כי תכף עלה למרום כמה פעמים למשך 40 יום, בכל זאת מצאנו כשירד לשבור את הלוחות למרות שגם העניש את החוטאים בכל זאת הספיק להעביר את אוהלו אל מחוץ למחנה עד זמן בניית המשכן.

ואם כן אם היה איסור הוצאה בשבת כי היה רשות הרבים היה עליו להזהירם בין ירידה לעליה לשמים, אם לא ביז' תמוז שאז יש דעות שלא היו 60 ריבוא הן מחמת שיצאו ממצרים פחות אחד 60 ריבוא, **לפחות שיהיה קודם עלייתו האחרונה**

ובעצם יש להקשות דברי הגמרא בשבת שלומדים איסור הוצאה מפסוק זה, כי משה היה יושב במחנה לווייה שהוא רשות הרבים והזהיר את עם ישראל לא להוציא מהביתם שלהם – רשות היחיד למחנה לווייה שנחשב לרשות הרבים.

ותמוה מאוד שהרי מפורש בפסוק שמה מיד אחרי חטא העגל הוציא את אוהלו מתוך המחנה אל חוץ למחנה ככתוב **"ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה (2000 אמות) וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה"**, והשאירו עד חודש ניסן שהוקם המשכן, ואם כן מקומו של משה היה מדבר-כרמלית ולא רשות הרבים כי היה מחוץ למחנה??

ודוחק לומר שאכן משה גר מחוץ למחנה רק לצורך תרומת המשכן הוא עמד בתוך מחנה לווייה ושם קיבל וריכז את כל התרומות וחילקם לבעלי המלאכה, שהרי עדיף שיביאו לביתו שזה מקום שמור ולא ברחבה בלי בית, ובפרט שבעלי המלאכה היו משאר השבטים??

וגם לשון הגמרא **"משה היכי הוה יתיב"** – איפה משה היה יושב, דהיינו מתגורר?? ואם רק עמד במחנה לווייה היה צריך להיות כתוב **היכי הוה קאי** – איפה משה עמד - נמצא??

ובכלל מתוך פירוש רש"י שכתב שמה היה ברשות הרבים כי הכל מצויים אצל משה רבינו, והיות וכל עם ישראל היו מצויים אצל משה לכן זה נחשב רשות הרבים, משמע יותר שמדובר על ביתו – אהלו ששם כולם באו לשמוע את דברו – **כפי רש"י על אהל משה שנקרא אהל מועד**??

שאלו המפרשים הרי כבר נכתב קודם בתחילת הפרשה **"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"**, ואם כן מספיק שייכתב **"ויצאו כל עדת ישראל"** ולכאורה מיותר לכתוב שיצאו מלפני משה?? וגם מדוע יש **דגש** שכל עדת בני ישראל יצאו, למה לא מספיק לכתוב בלי המילה **כל**??

וייתכן לתרץ בפשטות, שהנה משה רבינו הקהיל את עם ישראל היה זה **ממחרת יום כיפור** כפי שכתב רש"י בתחילת הפרשה, והנה יום זה היה על פי רש"י **בפרשת יתרו** יום בו יתרו פנה למשה רבינו בטענה שכל העם עומדים מהבוקר עד הערב לשאלו

וטהר לבנו – ויקהל

ממשה רבינו למרות חשקם לדבוק במשה ובתורתו, בכל זאת כולם יצאו החוצה.

לא רק החוטאים בעגל רצו תכף לתקן חטאם ע"י תרומת המשכן, אלא גם בני שבט לוי ואפילו הנשיאים שלא תרמו באותו היום כלל, גם הם יצאו תכף מלפני משה, כי לא רצו להחליש את ציווי משה לרוץ לתרום לבניין המשכן, מלבד העניין שלא לפרוש מן הצבור בדברים טובים.

כל נדיב לב הביאו ונזם וכל איש אשר הניף תנופת זהב/נזם עגיל לגבר?

לפי דרכו של הפרקי דרבי אליעזר לכאורה פלא עצום יש כאן, שהרי כתב שעד לאותו רגע של חטא העגל היו הנזמים באזניהם - של הגברים כמעשה המצריים וכמעשה העברים, והלוא ידוע שלא שינו ישראל במצרים שמם לבושם ושפתם, ומקור הדברים הוא בפסיקתא זוטרא (לקח טוב) שמות פרק ו' על הפסוק "והוצאתי אתכם, והצלת אתכם, וגאלתי אתכם, ולקחתי אתכם", כנגד ד' זכויות שבידם, שלא שינו את לשונם, ולא חילפו את שמלותם, ובזכות זה נגאלו, והלוא הגברים לבשו נזמים באזניהם שזה היה כמעשה המצריים?? ובפשוט אפשר לתרץ שנזמים לא נחשב לבוש אלא תכשיט ועם ישראל לא שינו את לבושם ושמלותם בלבד, וכן מדויק בלשון הפרקי דרבי אליעזר שלא כתב נזמים באזניהם כלבוש המצרים אלא כמעשה המצרים, כי אין זה בכלל הלוש שלא שינו ישראל להתלבש כמצרים וכלבוש הגויים.

אך תמוה וכי עם ישראל קיבלו את התורה והיו במט' שערי קדושה עם נזמים באזניהם כמעשה הגויים?? וכי לא היה משגיח בניכול שיגיד להם להורידם לפני מתן תורה, כי זה ממש לא מתאים???

ויתכן בדרך אפשר שהקב"ה חפץ שעם ישראל מעצמם בלי ציווי יורידו ויפרקו את הנזמים מאזניהם, וכפי שמצאנו בפרק לג' שרק לאחר שעם ישראל הורידו מעצמם לאחר חטא העגל את הכתרים שקיבלו במתן תורה אזי הקב"ה ציווה את משה לצוות את עם ישראל שישירו את כתריהם, ואכן הראשונים שם הקשו וכי מאחר שעם ישראל הורידו מעצמם מדוע לאחר מכן היה ציווי הבורא שיורידו?? ויתכן שזה היה להוכיח שהקב"ה רצה שיורידו ורק חיכה שעם ישראל מעצמו יעשו זאת ולכן לאחר שעם ישראל הורידו מעצמם ציווה הקב"ה זאת.

ואכן עם ישראל פרקו את הנזמים מאזניהם שהיא פעולה מבורכת, להתפרק מעשה הגויים, ויתכן שאילו היה אהרן זורק רק את נזמיהם לא היה יוצא העגל וממילא עם ישראל לא היה חוטא בעבודה זרה, וכך משמע מהמשך דברי הפרקי דרבי אליעזר שכתב: **ומצא אהרן בין הנזמים ציץ של זהב אחד** כתוב עליו **שם הקדש** וחרות עליו **כצורת עגל ואותו "לבד"** השלך לכור של אש, וכן משמע קצת **ממדרש תנחומא תצה** "מיד נטל שם טס נזם של זהב והשליכו לאור שנאמר "ואשליכהו באש" (לשון יחיד), ומסיים הפדר"א: **ויצא העגל הזה גועה וראו כל ישראל את העגל ותעו אחריו וישתחוו לו ויזבחו לו, ומשמע שקודם שיצא העגל הגועה לא חפצו עם ישראל לעבוד עבודה זרה אלא רק חפצו במנהיג כמשה או כארונו של יוסף שילוו אותם.**

לפי זה מאחר שאהרן לא השתמש בעגילים שנתנו עם ישראל לעגל, ורק לאחר שיצא העגל מאותו טס יחידי יצא עגל שהטעה את עם ישראל, א"כ העגילים לא נאסרו ויתכן שאהרן החזירם לבעליהם, ועם ישראל זכה בבניין המשכן להתנתק ממעשה הגויים ופרקו את עגיליהם מאזניהם לצורך מצווה ותיקון חטא העגל שהתגלגל בעקבות פריקת עגיליהם לצורך העגל.

ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור – אפילו בהמות קבלו חוכמה

אותו, אמר המלך: אילו ממון נתן לי לא הייתי צריך לשלם לו?? על אחת כמה וכמה שנפשו נתן עלי, מה אני עושה לו? אלא כל בנים שיצאו ממנו אני מעמידם דוכסים ואפרכים.

כך בשעה שעשו ישראל העגל עמד חור ומסר נפשו על הקב"ה, אמר לו חייד "כל בנים" היוצאים ממך אני מגדלם שם טוב בעולם, שנאמר "ראו קרא ה' בשם בצלאל וימלא אותו רוח

התרוקן לדבר אפילו רגע קל עם משה לאחר שהמתין שעות על גבי שעות בהמתנה לזכות לדבר עם משה בהלכות שבת ומשכן או בשאר עניינים שבקדושה, אלא כולם הבינו שציווי משה על תרומת המשכן קודם ללימוד תורה והדבקות בצדיק ובתורתו, כי בעת הזאת הכל בטל לעומת ציווי משה מפי ה'.

זזה הדגש בפסוק "ויצאו כל עדת ישראל" כולם בלי יוצא מהכלל, "מלפני משה" דהיינו גם שהיה קשה להם להתנתק

מוצא במדרש רבה שמות מח', כתוב **בנביא הושע יד' "ארפא משובתם אוהבם נדבה"**, שקלקלו וחטאו כשפרקו נזמי הזהב לעגל וכשעשו את המשכן **עשו אותו נדבה**, ככתוב: "כל נדיב לב הביאו חח ונזם טבעת וכמוז", **בנזמים חטאו ובנזמים נתרצה להם**, ורוח הקדש צווחת על ידי הושע (שם ב) "והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני קל חיי" אמר משה לפני הקב"ה כתבת (שמות כא) כי יגנוב איש שור או שה טבח או מכור חמשה בקר ישלם תחת השור הרי הביאו חמישה: "חח ונזם טבעת עגיל וכמוז", **וכן כתב תנחומא** תרומה ח' אמר הקב"ה (ירמיה ל) "כי אעלה ארוכה לך וממכותך ארפאך".

והנה במדרש תנחומא כי תשא יט' מדייק ממה שלא כתוב ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזני נשיהם לא נאמר אלא "אשר באזניהם", **שלגברים** היו נזמים באזניהם והם פרקו את נזמיהן לעגל.

ומצאתי בפרקי דרבי אליעזר מד' שעד אותה שניה (לשון מעניינת – שבמדרש יהיה התייחסות לרצע במושג של שניה ולא מצאתי כן במדרשים) **היו הנזמים באזניהם של הגברים כמעשה המצריים וכמעשה העברים**, ככתוב "אשר באזניהם" באזני נשיהם אין כתיב כאן אלא "באזניהם".

לפי זה יוצא שגם הגברים בעם ישראל לבשו עגילים באזניהם, וכפי ששמע מלשון הפרקי דרבי אליעזר אין זה תכשיט המתאים ליהודים חלילה, אלא באותו דור עדיין הושפעו מהמצרים או מהעברים הגויים, וובלי ספק אין הכוונה לעברים -לאבותם השבטים או בניהם הצדיקים כי אם כן היה כתוב רק שכן עשו העברים בלי להזכיר קודם שכן מעשה המצרים, וברור שהכוונה כמעשה הגויים) **אומנם משמע לכאורה מהזוהר ח"ב קצ"ב שרק לערב רב היו נזמים באזניהם ולא עם ישראל.**

ותלמיד חכם עצום משגיח בישיבה חשובה מאוד בדרכנו לבי"ב האיר את עיני, שכתוב מפורש **ביחזקאל טז'** המדבר על תקופת יציאת מצרים "וארחצך במים ואשטף דמך מעליך ואסוך בשמן. ואלבישך רקמה ואנעלך תחש ואחבשך בשש ואכסך משי: ואעדך עדי ואתנה צמידים על ידיך ורביד על גרוך. ואתן טס על אפך ועגילים על אזניך ועטרת תפארת בראשך", **ולמרות שכתוב במזרחי על הגמרא שבת כח'** שמפסוקים אלו נלמד שכל ארבעים שנה שהיו **במדבר נעלו נעלי תחש**, בכל זאת כל המפרשים שראיתי לא פירשו את שאר הדברים הכתובים בפסוקים אלו כפשוטו ממש, דהיינו שהקב"ה נתן עגילים ונזם וצמידים ורביד לבני ישראל, אלא כדברי הפסיקתא **רבתי לג'** שהכוונה לסנהדרין עי"ש.

ואכן לא מסתבר כלל שהקב"ה יתן תכשיטי נשים עבור הגברים, וגם מדברי הילקוט שמעוני במדבר יא' שכתב: אמר הקב"ה **אני משבח אתכם באזניהם** שנאמר ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך, **ואת מכעסת אותי באזניהם** שנאמר ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך, ואת מכעסת אותי באזניהם שנאמר ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב, משמע שרק ה' שיבח את ישראל באזניהם ולא שנתן להם נזם ועגילים ממש, ואומנם גם אם נפרש הפסוקים **כפשוטם** הכוונה לתכשיטים עבור נשות עם ישראל וכפי שכתוב בגמרא **יומא עה'** שירד עם המן תכשיטים.

במדד'ש רבה שמות מח' ב', הקשה מה ראה להזכיר כאן חור?? ומתוך, שבשעה שביקשו ישראל לעבוד לעגל הזהב נתן חור סבא של בצלאל נפשו על הקב"ה ולא הניח לעם ישראל לעבוד ע"ז, לכן עמדו והרגוהו, אמר לו הקב"ה חייד שאני משלם לך.

מביא מדרש משל למלך שמרדו בו חיילים, עמד שר הצבא שלו ונלחם נגדם, אמר להם וכי על המלך אתם מורדים?? עמדו והרגו

וטהר לבנו – ויקהל

ונראה לתרץ שאכן שאם ה' נתן חכמה בינה ודעת לכל מי שהתעסק בעבודת המשכן, כי התנדב בליבו לעסוק במלאכת המשכן, אם כן ברור כשמש שכל בני חור וכל יוצאי חלציו אליו היו מתנדבים למלאכת המשכן היו מקבלים חכמה בינה ודעה וגם הם היו עולים על כולם במתנת החכמה מחמת זכותם שהיו מזרע חור הצדיק.

ויתכן שהם זכו בחכמה בינה ודעת, אבל רק בצלאל התנדב ורק בצלאל ניצל את הכוחות הנפלאים והמיוחדים מעל כולם שקיבל במתנה מיוחדת.

זה מזכיר לי את **שמשון הגיבור**, שיתכן שהכוחות והגיבורה שניתנו לו היה לו מילדות ורק כשנפגש עם האריה התברר לו שהוא ניחון בכוחות מעל הטבע, וזאת בגלל שרצה להרחיק עצמו מהעבירה – ולכן התנתק מהוריו שהלכו במשעול הכרמים והוא הנזיר הלך בדרך אחרת ושם גילה והרג את האריה.

לפי זה רוב היהודים הם נכדים או נינים של יהודי שנרצח על קידוש ה', ולכן יש לנו זכות וכוח עליון מתנה מיוחדת מהקב"ה בזכות הסבא הקדוש, רק עלינו להתנדב ולהתאמץ ולקבל על עצמנו להתעלות בתורה וביראת שמים מעל טבענו והנראה לעין, ומעל כל הבינוניים שסיבינו, ואז פתאום תגלה שבעצם לא ידעת כי תגלה שטמון בך חכמה בינה ודעת, ברכה מיוחדת מאת ה' הטוב והמטיב.

ותזכה לשם טוב, וטוב שם טוב משמן טוב, לא גאוה מסרחת, אלא שם טוב שנמדד ביום המוות, ככתוב טוב שם טוב משמן טוב, ויום המוות מיום היוולדו, רק חזק ואמץ והאמן בכוחות המיוחדים והכישרונות והיכולות המיוחדים הטמונים בך, ותזכה להיות תפארת למשפחתך ותפארת עם ישראל.

ויעשו כל חכם לב

אלא התשובה לכך טמונה בדברי המדרש הקודמים, שאמר הקב"ה לישראל **בעולם** הזה הייתה רוחי נותנת בכם חכמה, אבל לעתיד לבא רוחי מחיה אתכם, שנאמר **"ונתתי רוחי בכם וחייתם"**.

שבעולם הזה אדם שעמל זוכה לקבל חוכמה כפי עמלו מתוך טרחתו ועמלו וכפי מידת התקדשותו והדבקותו בה' יתברך, אבל לעתיד לבא, חוכמת התורה היא תחיה את בני האדם, שכמו שאדם חי כי יש בו נשמה, בעולם הבא הוא יחיה מכוח חוכמת התורה שניתנה בו במתנה ובלי עמל.

ולכן גם בהמה וחיה שהיו חלק ממלאכת המשכן קיבלו חכמה בינה ודעת, כי חוכמת התורה נתנה להם חיות, כמו הנפש שחייתה אותם, וכך זכו עם ישראל לראות שהתורה היא תורת חיים, ומחיה את גוף האדם ולעתיד החיים ישתנו לגמרי, שאכן אדם בזמננו לא מסוגל להבין זאת.

כי לעתיד לבוא לא יהיה חיים בלעדי התורה כפי שאין חיים בלי נשמה, והתורה תהיה העונג הגדול ביותר, כאדם הרעב והצמא שמתענג באכילתו ובשתיתו, כך לעתיד לבוא **"לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'"**, וזה ירווה וישבע את האדם וגופו כמעדן המשובח ביותר, **ואחרי שיעור תורה יאמו: אמחיה!!!**

אומנם למרות שכל יהודי שיזכה לעולם הבא יקבל את כל חוכמת התורה במתנה בלי עמל, בכל זאת יהיה **הבדל גדול בין לומדי התורה ועומלי התורה** מתוך קשייהעולם הזה וטרדותיו, **לבין אלו שלא למדו וזכו בידיעת ובחוכמת התורה במתנה**, וגם ההבדל טמון כאן במלאכת המשכן בפסוקים הללו **וכדברי המדרש** ה' שתמה למה בכל דבר ודבר כתוב **"ויעש בצלאל"**, וכי בצלאל עשה הכל בעצמו? אלא **לפי שבצלאל נתן נפשו עליו ביותר לא קיפח הקב"ה שכרו ופרסמו הכתוב על כל דבר ודבר.**

דהיינו שלומדי התורה בעולם הזה מתוך מסירות נפש ועמל, יזכו לכבוד גדול בעולם הבא, כפי שאומרים בתפילת ימים נוראים, **"ובכן צדיקים יראו וישמו וישרים יעלוזו, וששון ליראדך"**, לעומת **"ובכן תן פחדך ה' אלוקינו על מעשיך"**, והשמחה תהיה גדולה על פי גודל העמל של כל צדיק צדיק, כפי שכתוב **"כל צדיק נכוה מחופתו של חברו"** גמרא ב"ב עה'.

ואולי ויתכן, שלעתיד לבוא, הקב"ה בשיעורי התורה שילמדנו, יזכיר הקב"ה ויציון חידושי תורה עם שם הצדיק שחידשו בעמל התורה בעולם הזה, כפי שמצאנו במדרש שמשם קיבל את כל מה שתלמיד ותיק עשוי לחדש ויקרא רבה כב', וזה יהיה הכבוד העצום השם הטוב לצדיקים לעתיד לבא, וכפי שה' הביא את חידושו של בצלאל שכיוון לדעת הקב"ה בסדר הנכון בבניית המשכן.

אלהים", ולא זה בלבד אלא כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו ה' חכמה ובינה ודעת שנאמר (שמות לו) **"ויעשו כל חכם לב"** ולא בני אדם אלא אפי' **בבהמה ובחיה** שנאמר **"חכמה ותבונה בהמה"**, **"בהמה"** כתיב שנתנה חכמה באדם ובבהמה ולא נתפרסם מכלם אלא בצלאל הוי קרא ה' בשם בצלאל:

ותחילה צריך להבין אם **"כל בנים"** היוצאים ממך יהיו גדולים בשם טוב, למה יצא רק נכד אחד של חור - **"בצלאל"** בלבד עם שם טוב? **ובפרט** שבמשל המשל נתן לכל בניו של שר הצבא דוכסות ותפקידים מכבדים, ולא רק לאחד???

כ"כ מה מטרת המשך המדרש שבצלאל התפרסם למרות שה' נתן חכמה בינה ודעת לכל מי שהתעסק במלאכת המשכן אפי' לבהמות וחיות?? **ואולי** המטרה להצביע שלמרות שכל מי שהתעסק במלאכת המשכן החכים מאוד ולמרבה הפלא אפי' בהמות, בכ"ז בצלאל החכים מכולם ולכן רק הוא התפרסם.

לפי זה רוב היהודים הם נכדים או נינים של יהודי שנרצח על קידוש ה', ולכן יש לנו זכות וכוח עליון מתנה מיוחדת מהקב"ה בזכות הסבא הקדוש, רק עלינו להתנדב ולהתאמץ ולקבל על עצמנו להתעלות בתורה וביראת שמים מעל טבענו והנראה לעין, ומעל כל הבינוניים שסיבינו, ואז פתאום תגלה שבעצם לא ידעת כי תגלה שטמון בך חכמה בינה ודעת, ברכה מיוחדת מאת ה' הטוב והמטיב.

ותזכה לשם טוב, וטוב שם טוב משמן טוב, לא גאוה מסרחת, אלא שם טוב שנמדד ביום המוות, ככתוב טוב שם טוב משמן טוב, ויום המוות מיום היוולדו, רק חזק ואמץ והאמן בכוחות המיוחדים והכישרונות והיכולות המיוחדים הטמונים בך, ותזכה להיות תפארת למשפחתך ותפארת עם ישראל.

כתוב במדרש מה ה': היו הכל אומרים בצלאל בחכמתו ובתבונתו עשה את המשכן, אמר הקב"ה אני הוא שבראתיו ולמדתי לפיכך אמר משה **ראו קרא ה' בשם**, ותמוה וכי מה עניין שטרח הקב"ה להודיע שכל חוכמת בצלאל שייכת להקב"ה ולא שבצלאל טרח להגיע לחכמה??

ונראה לתרץ בפשיטות ע"פ המדרש שם מה' ג' שמפרט **"אמלא אותו רוח אלקים"** **"בחכמה"** שהיה חכם בתורה, **"ובתבונה"** שהיה מבין בהלכה, **"עבדעת"** שהיה מלא דעת בתלמוד, אמר הקב"ה לישראל **בעולם** הזה הייתה רוחי נותנת בכם חכמה, אבל לעתיד לבא רוחי מחיה אתכם, שנאמר **יחזקאל** לז' **"ונתתי רוחי בכם וחייתם"**.

דהיינו הקב"ה רצה שעם ישראל בכל הדורות ידעו, שעולם הבא הוא עולם מתוק מדבש, ולהפריך מה שטען לי אדם איד אפשר להנות מלימוד התורה כל היום, עד כדי כך שזה נחשב לתענוג עילאי שאין כדוגמתו בעולם הזה?? הרי התורה היא עול ועמל, וכי זה הנאה צרופה??

ועל זה הדגיש הקב"ה כאן, שכמו שבצלאל פתאום קיבל את כל חלקי חוכמת התורה בלי עמל מצדו, ומכוח מתנה זו הצליח לבנות את המשכן, כך לעתיד לבוא בלי עמל עם ישראל יקבל בפתאומיות את כל התורה כולה, וזה יהיה להם לעונג ולא כעמל.

אך עדיין, יש להבין וכי מה הצורך שבצלאל יקבל את כל חוכמת התורה בהלכה ובתלמוד, בשביל בניית המשכן?? ואכן כתוב **בגמרא** ברכות נה' שבצלאל ידע לכוון ע"פ הקבלה כל עבודת המשכן איך לעשותה בצירופי שמות וכו', וזה מסביר שהיה חכם בתורה, אבל בשביל מה היה צורך לו להבין בהלכה??

ואולי כי לט' מלאכות האסורות בשבת נלמד ממלאכת המשכן, ובעשיית המשכן טמן בצלאל את ההלכות הקשורות לט' מלאכות, אבל בשביל מה היה צריך גם לדעת את כל התלמוד?? **ואולי** בכדי לדעת הלכה אליבא דהילכתא חייבים לדעת היטב את הש"ס ומפרשיו.

אבל גם לאחר הסבר זה עדיין קשה מאוד, כי הנה ראו מדרש שם מה' ב' **"ראו קרא ה' בשם בצלאל וימלא אותו רוח אלקים"**, אומר המדרש: לא רק בצלאל, אלא כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקב"ה חכמה ובינה ודעת, שנאמר **שמות** לו **"ויעשו כל חכם לב"**, ולא רק לבני אדם אלא אפילו **בבהמה ובחיה**, שנאמר **"חכמה ותבונה בהמה"**, בהמה כתיב, שנתנה חכמה באדם ובבהמה.

וקשה, מילא בני אדם יש צורך ותועלת שידעו את כל חוכמת התורה, אבל מה התועלת שאפילו בהמה וחיה יקבלו את ידיעת התורה כולה??

וטהר לבנו – ויקהל

חכמי לב – מה זה? ומי אלו שנבחרו?

רק ידיעת התורה יש בהם, אלא גם לב טוב, שבנוי ממידות טובות ומענווה.

ואולי לכן הקב"ה טרח להדגיש וליידע את כל נותני הכבוד לבצלאל על חוכמתו הגדולה, שיפסיקו לשבח ולפארו ולגרום לו לגאווה חלילה, אלא הודיע הקב"ה שכל החוכמה ניתנה מאת ה', ואין כאן מקום לשבח ולפאר וממילא בצלאל לא ישל בגאווה גם לאחר סיום מלאכת המשכן, שלא ישפיע גאוותו למפרע כביכול.

אומנם לשבח את המסירות נפש, זה כן הסכים ה' לפרסם, כי **מסירות נפש וטורח זה בחירת אדם**, ולא מתנת ה', **ואולי מותר לאדם לקבל הערכה טובה על עמלו, ככתוב "ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו"**.

ויתכן עוד שפרסום מסירות נפשו של בצלאל לא יביא לו גאווה, אלא יתעורר למסור נפשו עוד להמשיך בענווה בעבודת ה', כמו שמשח שמח במתנת חלקו, שקיבל את התואר עבד נאמן שהקב"ה רואה את עמלו לטובה, אבל עדיין החשיב זאת מצד אחד כמתנה מה' ולא כעבודה פרטית שלו, ומצד שני כחלקומצד העמל שהשקיע, ועיין מה שכתבתי על זה בפרשת שמות.

ויקהל משה

ולכן למרות שהם רצו במהירות לתרום למשכן, בכל זאת הם חזרו ועמדו בתור ארוך מאוד, כי מתוך יראת שמים הם רצו להיות בטוחים שכל מה שהם תורמים הוא 100 אחוז כשר, בלי חשש גזל וכדומה, **ואולי** החשש הוא שבעת ביזת הים שעם ישראל לקחו מהשלל יתכן שאז לקח בטעות מה שאולי יהודי אחר הניח בצד וכו'.

והיות ומצד אחד בער בהם לתרום מיד ומצד שני בער בהם הרצון לתרום תרומה כשירה בלי חשש גזל, לכן הם עמדו שעות ארוכות ולא רצו לדחות למחר, כי לא רצו לישון כי אולי מחר יתקררו מהתשוקה לתרום ומהתשוקה לברר את כשרות התרומה שיהיה בלי צל של חשש.

ואומנם יתכן שתרומת המשכן התפרס על יומיים, ותוך יומיים היה די והותר, ללמדנו שהתשוקה שבערה בעם ישראל לתרום לא כבתה או נחלשה בלילה, **אלא** בערה בהם עד שמשח אמר להם די!! אין צורך ביותר.

ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: מדוע ילד בן 13 ולא אביו?

ממך אני מגדלם שם טוב בעולם, וא"כ מדוע לא בנה אורי שהובטח מהקב"ה שיגדל בשם טוב?

ולכן דייק מרן בדבריו, שברור שהבטחת ה' תתקיים באורי, אבל עדיין לא היה ראוי אורי להתפרסם, **ואכן** ברגע שבצלאל בנה את המשכן ממילא כבר זכה אביו אורי לכבוד גדול, ככתוב **"בן יכבד אב"**, ואין אב מתקנא בבנו.

ואכן הקב"ה הקפיד שבצלאל יהיה לפחות גדול על פי התורה דהיינו בן 13, ולכן הקב"ה עשה נס שכמה דורות של אבות קודם לבצלאל הולידו בגיל 8 שנים, שכך יצא שבצלאל יהיה בן 13 בדיוק, וכסיום מאמר הגמרא מהפסוק **"איש איש ממלאכתו אשר המה עושים"**, שהיו בגדר איש - גדול על פי התורה.

ואומנם, היות ובצלאל קיבל את החוכמה מאת ה' ולא מכוחות עצמו ככתוב **"וימלא אתו רוח אלקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה"**, ו**שם במדרש מה' ג' מפרט "בחכמה" שהיה חכם בתורה, "ובתבונה" שהיה מבין בהלכה, "ובדעת" שהיה מלא דעת בתלמוד**, אמר הקב"ה לישראל **בעולם הזה הייתה רוחי נותנת בכם חכמה**, אבל לעתיד לבא רוחי מחיה אתכם, שנאמר **יחזקאל לז' "ונתתי רוחי בכם וחייתם"**.

אם כן קשה למרות שאורי **"עדיין לא היה ראוי"**, בכל זאת היות והחוכמה ניתנה מתנה מיוחדת מהקב"ה בזכות חור הסבא מדוע שאורי למרות שלא היה ראוי עדיין יזכה למתנה זו בזכות חור זקנו?

ונראה לתרץ, שהרי כל מי שהיה מגיל 20 ביציאת מצרים, נגזר עליו למות במדבר בגל חטא המרגלים, ולא מתאים שאדם

צדיק להבין מה עניין חכמת לב לבניית המשכן, וכיכל אמנו ובעל מלאכה הוא חכם לב? **והנה** קודם הבאנו שבניית המשכן הייתה מתוך קבלת חוכמת כל התורה, ועדיין מה עניין חוכמת התורה להגדירה לחוכמת לב?!

ונראה לתרץ שמידות טובות וענווה מושלמת היא המביאה לידי חוכמה, **כדברי מרן ראש הישיבה זצ"ל** שרוב זקני ת"ח **בזקנותם כבר לא מחזשים חידושי תורה חדשים** אלא חוזרים על מה שחידשו בצעירותם, והקשה מרן זצ"ל הרי אמרו חז"ל **מעילה כה' תלמידי חכמים כל כמה שהם מזקינים הם מתישבים בחוכמה ובתבונה?**

ויתרץ מרן זצ"ל, שהיות ורוב תלמידי חכמים בזקנותם מקבלים כבוד מהציבור, כבוד זה גורם להפסד חוכמת התורה שמתבטאת בכוח החידוש.

אם כן, יש לומר שכל החכמי לב שבנו את המשכן, היו אלו שהיו בעלי מידות טובות, **ובעלי ענווה** גדולים מאוד, הם זכו להתעוררות הרוח להתנדב למלאכת המשכן, כי המשכן הוא מקום השראת השכינה, ובמקום גאווה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד **סיטה ה'**, לכך היו חייבים כל בוני המשכן להיות בעלי מידות טובות וענווים, שזה חכמת לב, שלא

כתב רש"י, - למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והנה ביום זה אמר להם משה לאחר מצוות שבת את הציווי על המשכן ועל התרומות לצורכי המשכן, וכתוב שלאחר הציווי על תרומת המשכן, **"ויצאו מלפני משה"** וביאר האבן **עזרא** (וכפי שהבאתי קודם) **שכולם יצאו בבת אחת**, בשונה מכניסתם להתקלות שנכנסו קבוצות קבוצות.

והמשמעות היא שכולם בלי יוצא מן הכלל רצו בזריזות להביא תרומה ולא התעכבו לשאול שאלות, אלא קודם כל הביאו ורק אחרי זה הם שאלו שאלות מהבוקר עד הלילה, **וכפי** שכתב **רש"י בפרשת יתרו** שממחרת יום כיפור משה ענה לשאלות עם ישראל מהבוקר עד הלילה, עד שיתרו העיר לו שזה טרחה לעם ישראל וכו'.

ויתכן, שעם ישראל, יצאו ביראת שמים מופלגת ממשה רבינו וכפי שהבאתי קודם מהמשגיח הצדיק רבי אליהו לאפיאן זצ"ל.

כתוב במדרש שמות מה' ב' בשעה שחטאו בעגל עמד חור ומסר נפשו על ה', אמר לו חייך **"כל בנים" היוצאים ממך אני מגדלם שם טוב בעולם**, שנאמר **"ראו קרא ה' בשם בצלאל וימלא אותו רוח אלוקים"**, וכל מי שנתעסק במלאכה, אפילו **בהמות, ולא נתפרסם מכלם אלא בצלאל** ככתוב **"קרא ה' בשם בצלאל"**.

והנה בגמרא בסנהדרין סט' כתוב שכלב הוליד את חור בגיל 8 וחור הוליד את אורי בגיל 8 ואורי הוליד את בצלאל בגיל 8 ובצלאל שבנה את המשכן היה בן 13 ככתוב **"איש איש ממלאכתו אשר המה עושים"**

ונשאלת השאלה למה הקב"ה בחר בילד שעדיין אינו גדול על פי דיני שמים שזה גיל 20 ומעלה, הרי הקב"ה הקפיד על שלימות בעבודת המשכן שהכהנים יהיו בלי מום ואכן למרות שהכהנים כשרים לעבודה מגיל 13 בכל זאת קיבלו עליהם הכהנים שרק מגיל 20 ומעלה יעבדו?

ואם בגלל שמגיע שכר לחור, א"כ שיהיה אורי אביו של בצלאל שהיה בן 21?

וזכיתי ומצאתי שאכן בספר **תשובות הגר"ח שבועי** שאלו שאלה זו, ומרן שר התורה ענה **"לא הי' עדיין ראוי"**.

ולא הבינו כוונת מרן זצ"ל, ולכן כתבו הערה, אולי הי' כתוב: **לא הי' מדאי ראוי**. והגרא"ש **קניבסקי שליט"א** כתב שאולי הי' כתוב: **לא הי' אביו ראוי**.

אומנם נראה שדברי מרן **מדויקים בלי צורך בתיקון, שהרי המדרש כתב שהקב"ה הבטיח לחור חייך "כל בנים" היוצאים**

וטהר לבנו – ויקהל

ואולי לפי זה כוונת מרן זצ"ל שלמרות שבסופו של דבר דור המדבר יזכה לתיקון ובזמן הגאולה יכנסו לארץ ישראל יחד עם משה רבינו, ועל פי האמת הם דור שנכתב עליו שהוא דור דעה וגם רש"י בהושע פרק פסוק ז' הביא מהירושלאמי במסכת ע"ז - איזה דור חביב מכל הדורות - דור המדבר.

אבל לא היה עדיין ראוי, שלפני שתוקן עוון דור המדבר, עדיין לא ראוי שאיש המלא בחוכמת ה' ימות בעונש "עדה הרעה", למרות שבעתיד יוכר מעלתם העצומה לאחר תיקונם השלם.

ויעש בצלאל - פרסום רב האם זה שכר??

ועל בצלאל אולי אפשר לתרץ שהיות והיה מלא חכמת ה' לא היה מקום לגאוה: אבל זה דחוק כי גם משה איש האלוקים מקבל התורה מסיני היה עליו לעבוד על מידת הענוהו (כפי שכתבתי והוכחתי בפרשת וירא),

ויתכן שפרסום לטובה שהקב"ה נותן אינו מזיק רק מעטד אחרים להתנהג כמות אותו יהודי שמוסר נפש ומתאמץ ביותר בעבודת ה', כמו שמשא למרות שהיה עניו מכל האדם, שמח שהקב"ה כתב עליו "עבד נאמן", וגם משה בתור הגנה על עם ישראל בחטא העגל ביקש שימחה שמו מהתורה אם עם ישראל ימחו מן העולם, משמע שלוליה שמח משה ששמו כתוב בתורה הקדושה, ויל"ע.

מראות הצובאות

את המראות, וגם תרמו זהב לכפר על העגל, ורגישות כזו עמוקה לתקן חטא חביב בעיני ה' יותר מכל.

ובפרט שיש בזה מסר חינוכי עצום להורים שלוקחים אחריות אישית על מעשי בניהם, ומנסים לתקן מה שבניהם קלקלו, כי הורים שלוקחים אחריות על תוצאה חינוך ילדיהם משקיעים יותר מאמץ ומחשבה בחינוך הילדים, הן בדוגמה אישית והן בסבלנות ומלאכת מחשבת אמיתית לחרוט ביהלומים בתולעת השמיר ולא בסכין, בעדינות של תולעת שמסמל אפסיות "תולעת ולא איש", אבל בעוצמה כקרן לייזר, כי חדורים אנו ההורים באכפתיות ואחריות עצומה על הדור החדש.

ואולי כולל ומרומז במראות הצובאות, שהאימהות אמרו שהילדים שלנו שחטאו בעגל זה כמו מראה שמשקף את דמותנו, שהאשימו את עצמן בחטא בניהן, וזה שבחן שכל צבאות ה' הם הקימו בזכות שתלו הסירחון בעצמן, ובאו לתקן מה שהן באמת לא אשמות.

ישראל, מושתת מתרומתהאשה והבעל, כי אשה צדיקה תומכת ומעודדת את בעלה שילמד תורה, ומוסרת נפשה לפרנסה בכדי שבעלה ילמד תורה.

ובעל ואשה ששכינה עמהם, הופכים מר למתוק, הנה הקב"ה לקח תכשירי נשים שבד"כ משמשים לא לקדושה ואולי להיפך, ולשיא הגשמיות, ובמשכן הם נהפכו לקודש הקדשים, כביכול המר נהפך למתוק, וגשמיות כזו להפוך לקודש הקדשים זה הרבה יותר מלהפוך מר למתוק.

ישד כוח רבי חנן היקר על חידושך המתוק ועל המסר האדיר, ושיהיה לעילוי נשמתו של ידידנו שהיה חוט המשולש, רבי שמשון בן שרה נקש זצ"ל שלמרות היותו שוטר חשוב בצפון הלך עם ציציות בחוץ לקדש שם שמים, ולא בש מהמלעיגים עליו, ורבים השיב מעווין, זכותו יגן עלינו אמן. ובע"ה נעשה השתדלות להמשיך בדרכו הייחודית לחיזוק התורה והערבות ההדדית בעם הבחירה.

קרשי המשכן מרמזים על רבי עקיבא ותלמידיו

"ולכן עצי שיטים עומדים" שלא אבד סברן והם קיימים לעד ולעולמי עולמים כדברי הגמרא ביומא עב'.

וידידי רבי יוסי אהרן הכהן ברקו שליט"א הוסיף חידוש נפלא שמשלים באופן נפלא את חידושי, שאכן גם מרומז שמו של רבי עקיבא באהל מועד - מבנה המשכן, עמודים קרשים יתדות, בריחים אדנים. שראשי תיבות שלהם עקיבא, והעמודים שימשו להפריד בין אוהל מועד ולקודש הקדשים.

שכתוב עליו שזכה שהקב"ה מילא אותו "רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה וכו'" שהוא חלילה ימות בתוך עדת דור המדבר המכונים "מנאצי" וכן "העדה הרעה", שכביכולה חילול הקודש.

ולכן יתכן שהקב"ה המתין עד בצלאל שמצד אחד יהיה גדול על פי התורה, ומצד שני קטן מגיל 20 שאינו נידון כגדול על פי דיני שמים, כך שהוא לא היה בגזירה למות במדבר ולהיכלל חלילה ב"מנאצי והעדה הרעה".

במד"ש רבה נ' ה' "ויעש בצלאל" שואל המדרש וכי בצלאל עשה הכל בעצמו שעל כל דבר ודבר כתוב ויעש בצלאל?: אלא על שנתן נפשו עליו ביותר לא קיפח הקב"ה שכרו ופרסמו הכתוב על כל דבר ודבר, וכן מצאנו בעזרא י' "אך יונתן בן עשהאל ויחזיה בן תקוה עמדו על זאת ומשלם ושבתי הלוי עזרום" שמדובר על דרישת עזרא לפרוש מהנשים הנוכריות, והסיבה שמוזכר יונתן ראשון (ע"פ מדרש תנחומא) לפי שיונתן נתן נפשו על הדבר הרבה.

וכידוע מרן ראש הישיבה זצ"ל היה אומר כבוד ופרסומת זה עונש ולא כדאי כי זה מזיק, ואם כן מדוע כאן הם קיבלו פרסום וכבוד בתור שכר טוב?

מדוע על מראות הצובאות, שהנשים תרמו ממה שהתנאו לבעליהם במצרים, אמר הקב"ה "אלו חביבין עלי מן הכל שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים", למה זה חביב יותר מן הכל?

ואולי מתוך שהנשים שלא חטאו בעגל תרמו זהב לכפר על חטא העגל, למרות שהן לא חטאו אבל הן הרגישו שותפות בחטא כי הן התאמצו להוליד ילדים במצרים ועכשיו הילדים שהן הולידו גדלו וחטאו בעגל, למרות שהורים לא יכלו כמעט להשקיע בחינוך הילדים שהרי עבדו עבודת פרך במצרים, בכל זאת האימהות הצדיקות לקחו אחריות על עצמן, ולכן הנשים תרמו

ואסיים בדברי ידידי הצדיק רבי חנן סיבוני שליט"א שלא רק הקב"ה חביב יותר מכל את מראות הצובאות שהיה כלי לקישוט נשים, אלא יש במשכן ומכשיריו גם מושגים הקשורים יותר לעולם הנשים, כמו תכשיטיזהב ויהלומים, ואפוד שהוא מלבש נשים ושרות, ובשמים לקטורת ולשמן המשחה.

והרעיון בזה, שהמשכן משקף את השראת השכינה בעם ישראל, ובעל ואשה שזכו שכינה בניהם, ובניין קדוש בעם

48 קרשי המשכן היו, וכתבתי באריכות בפרשת תרומה שהם פעמים 24, וזה מרמז על 24 אלף תלמידי רבי עקיבא וכנכתב בשם בעל הטורים והמגלה עמוקות והרמ"ע סאנו, שכתוב 24 פעמים שיטים בעניין הקרשים שזה כנגד 24 אלף אנשי שכם שנהרגו על ידי שמעון ולוי, והיות והם היו גויים לכן הם רק כתובים ברמז, ואילו הקרשים זה כנגד היהודים שחטאו ומתו, 24 מצד ימין זה כנגד 24 אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו כי לא נהגו כבוד זה לזה, וה 24 קרשים מצד שמאל זה כנגד 24 אלף משבט שמעון שמתו בעוון הזנות בשיטים.

מרבנים העם ויצו משה ויעבירו קול במחנה ויכלא העם מהביא

יחד חידוש ומהלך נפלא הודו לה', תחילה הביא את חידושו של הגן רוה שהיות והתחילו גם הערב רב לבוא

ראיתי בספר "ברוך מרדכי" להרב ברוך מרדכי פריינד זצ"ל מספר אמרות טהורות שבס"ד התחדש מצירוף כולם

וטהר לבנו – ויקהל

ואולי לכן יש קפידה גדולה על הנשיאים שאחרו לתת תרומתם, בטענה שמה שיחסר הם ישלימו, שהרי כל מי שאחר זה היה כהוכחה שהוא מרוחק יותר מדביקות בה, וזה חילול ה' שכביכול הנשיאים מרוחקים מאוד מה', ובאמת הם לא היו רחוקים חלילה, אלא משהוא ממידת העצלות הייתה בהם.

ולמי זה מובן שמי שהביא בסוף היה זקוק לנס מיוחד שכספו בכל זאת יכלל בבניית המשכן, אבל היות והוא מרוחק מה' לכן תרומתו כביכול נבלעה ונכללה בתרומת צדיק ממנו.

ואם נכונים הדברים, שהכסף המקודש ביותר הגיע ראשון, אם כן מובן שתחילה היה צורך לבנות את הארון והכלים המקודשים יותר מהמשכן שהוא כבית לכלי הקודש, וגם בבחינת אין מעבירין על המצוות, וכשקיבל תחילה כסף לארון היה עליו תכף לבנות ארון, וכך שאר הכלים.

ואומנם בכל זאת טען בצלאל, שזה ביזיון לכלים שיהיו גלויים עד שיבנו אהל להם, ולכן טען כדברי ה' למשה שקודם יבנו משכן ואחר כך כלים.

אבל טענת משה הייתה מדין אין מעבירין על המצוות, אבל הקב"ה קבע שהאי כבוד שכלים יהיו בחוף גובר על האיסור שאין מעבירין על המצוות.

ואם כן יתכן שמה שכתוב "ולחשוב מחשבות" הכוונה שבצלאל הבין שלמרות שאין מעבירין על המצוות בכל זאת קודם צריך לבנות משכן ואהל וכך כשיבנו את הכלים מיד הם יהיו בתוך המשכן.

אך באמת, מלאכת בניית המשכן הסתיימה בכה' בכסליו, והמשכן עדיין לא נבנה, ורק בניסן חנכו את בניית המשכן לאחר שבעת ימי המילואים, ואם כן לא נראה שאכן במהלך בניית הכלים המשכן עמד על תילו וכל כלי שהכינו והשלימו הכניסו לתוך המשכן, כי פעולות אלו היו רק בהקמת המשכן בניסן.

ומשה רבינו לכאורה צודק שאמר שיש להקדים את בניית הכלים, שהרי באמת אין כאן ביזיון לכלים, כי באמת גם כשהקדימו את בניית המשכן לבניית הכלים, עדיין לא הכניסו את הכלים למשכן מיד, ואם כן עדיף הדין שאין מעבירין על המצוות?

ובכל זאת "ולחשוב מחשבות", במחשבה עמוקה ברעיון, במנהג העולם באופן כללי קודם בונים בית ואחר כך כלים, אז בגלל מנהג העולם למרות שבמשכן לא שייך טעם הדבר, זה נחשב מתאים יותר שתמיד בית קודם לכלים, ויל"ע.

ויקהל משה את כל עדת ישראל, אלה הדברים, לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת

והנה קשה שהרי משה כאן חוזר על מה שנצטווה לומר על שמירת שבת בפרשת כי תשא ושם לא כתוב כלל עניין לא לתבערו אש? וזכיתי ומצאתי **ברבנו בחיי** שעמד על כך?

ונראה לבאר ע"פ המהרי"ל דיסקין זצ"ל, ב"אך את שבתותי תשמורו", שלמרות שחטאו בע"ז יש להם תיקון וכפרה, כדברי הגמ' שבת קיח' שכל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

ואולי לפ"ז "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום שבת", שכמו שקדושת שבת גורמת שה' מכבה בשבת אש גהינום לכל הרשעים, לכן כוח שבת עוצמתית שאם לא נבער אש ובעצם נשמור שבת כהלכתו כי הבערה לחלק יצאת או ללאו, ממילא כוח השבת יכבה גהינום גם אם יש חטא חמור של עבודה זרה, ורעיון זה אכן כבר נרמז בפרשת כי תשא.

לתרום למלאכת המשכן, לכן הכריז משה שכולם יפסיקו להביא, וכך נמנעו הערב רב מלתרום למשכן, כי לא רצו שבמשכן יהיה תרומות מהערב רב שהחטיאו את עם ישראל בעגל.

וקצת קשה שהרי כל מי שהיה שותף בחטא העגל מת בעונשו, ואם כן איך נשארו מהערב רב, ולכאורה אם נשארו הרי שהנשארים לא חטאו, ומדוע אם כן לא קבלו מהם תרומה למשכן?

עוד הביא **בברוך מרדכי** את דברי **החידושי הרי"ם** ששאל מדוע משה לא רצה שישאר תרומות קצת יותר מהנצרך לבניית המשכן, **ותירץ** שמה לא רצה שיהודי יהיה שבור שלא זכה לקחת חלק בבניית המשכן.

ולכאורה לא זכיתי להבין דבריו שהרי אם משה לא הסכים שיהיה תרומות מיותרים, ולכן הפסיק לקבל תרומות, אם כן עדיין מי שלא הספיק לתרום יהיה עצוב שלא זכה לתרום לבניית המשכן?

ועל זה אפשר לענות 2 תשובות לכאורה, א. שמי שנוכח בסוף לאחר שהסתיימה ההתרמה זוהי אשמתו, אומנם אם קיבלו את תרומתו ולא השתמשו בה זה מעליב ופוגע ומצער יותר לכאורה.

ב. אפשר לענות לפי מה שהביא **בברוך מרדכי מהמהרי"ל דיסקין זצ"ל** שהקשה מדוע לא כתוב "ויותר" אלא כתוב "והותר", **ותירץ** שאכן לא היה מיותר, כי היה נס שכל התרומות שהיו מיותרות נכנסו ונכללו בסך התרומות שנצרכו, וכך היה חלק לכולם בבניית המשכן.

וייתכן אכן שכל יהודי כמה שהיה יותר צדיק כך היה לו נדבת לב עוצמתית יותר, וגם הייתה לו סעייתא דשמיא להיות מהראשונים שהספיקו לתרום.

ולמי זה מובן שהערב רב היו הכי רשעים ובתחתית דרגת הצדיקים, לכן הם באו רק בסוף לאחר שכל עם ישראל תרמו, אבל אז כבר הסתיימה מגבית התרומה למשכן, כי משה לא רצה שרשעים יהיה להם חלק בבניית המשכן.

וזה מתאים לחידוש שכתוב **בגמרא ברכות** ה' שבצלאל ידע לכוון ע"פ הקבלה כל עבודת המשכן איך לעשותה בצירופי שמות וכו', **והוסיף החידושי הגר"ז** החדשים (סימן פ"ט) **בשם רבי חיים מבריסק זצ"ל** ששאל מדוע היה צורך בצלאל שידע "ולחשוב מחשבות", וכי מה הצורך בזה, מספיק שידע לעשות בזה ובכסף? **ותירץ** שבצלאל כיוון כל תרומה לפי קדושת התורם לאיזה חפץ זה ישמש, שהרי כולם רצו לתרום לארון!! ולפי זה רק תרומה קדושה ביותר השתמש בה בצלאל לצורך הארון הקדוש וכו'.

כתב בעל הטורים אמר הקב"ה אור שלי, פירוש של **גיהנום שובת בשבילכם**, שבשבת הגיהנום כבוי, גם אור שלכם יהא שובת.

ובפשטות כוונת בעל הטורים, שכמו שה' לא מבעיר אש בשבת כך עם ישראל מצווה לא להדליק אש בשבת, אומנם האם הקב"ה מבעיר את הגיהנום כל יום מחדש, וכי אש הגיהנום אינו אש שכביכול אין צורך להבעירה מחדש בכל יום, **ויש לעיין אבל רק מבחין** כמובן והלוואי ונוכה להתקדש ולתקן בחיינו בלי חלילה לסבול בגיהנום חלילה.

אומנם בתיקוני הזוהר עמוד 48 וכן מובא **במוסרי השל"ה** עמוד סב סג, שלא תבערו אש זה הכעס! **שמי שנופל בכעס בשבת הוא מדליק את אש הגיהנום בביתו חלילה.**